

www.mevzuattakip.com.tr

Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi

Ekli “Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi”nin kabul edilmesi; Gençlik ve Spor Bakanlığının 15/11/2012 tarihli ve 11709 sayılı yazısı üzerine, 638 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 18 inci maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 26/11/2012 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Karar Sayısı : 2012/4242

Resmî Gazete: 27 Ocak 2013 / 28541

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

Türkiye büyüyen ekonomisi, güçlü demokrasisi, uluslararası alanda artan etkinliği ve dinamik genç nüfusuyla daha büyük, daha müreffeh ve daha güçlü bir devlet ve toplum olma yolunda emin adımlarla ilerlemektedir.

Gençlerin ekonomik ve sosyal alanın tümüne etkin katılımı ülke kalkınması ve gelişimi için büyük öneme sahiptir. Dinamik genç nüfusun varlığı, insanı merkeze alan çok boyutlu kalkınma hamlesinin süreklilik kazanmasında Türkiye adına büyük bir fırsat ve zenginliktir. Dolayısıyla gençlerin kişisel ve sosyal gelişimini desteklemek, potansiyellerini tam anlamıyla ortaya çıkarabilecekleri imkân ve zemini hazırlamak, ekonomik ve sosyal hayatın her alanına etkin katılımlarını sağlamak gerekmektedir.

Bireysel, ekonomik ve sosyal yönleriyle spor; sağlıklı nesillerin yetişmesinde, halk sağlığının korunmasında, ekonominin gelişmesinde, toplumsal barışın tesis edilmesinde, sosyal uyumun geliştirilmesinde çok önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle Türkiye genelinde spor yapma alışkanlığının ve spor kültürünün geliştirilmesi, lisanslı sporcu sayısının artırılması, olimpiyat ruhunun toplumda yaygınlaştırılması, yetenekli gençlerin yetiştirilerek elit sporcu haline gelmelerinin sağlanması için daha fazla çaba harcanmalıdır.

Gençlik ve spor alanında ortak bir anlayış, vizyon, politika ve hedeflere ulaşma, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşları ve diğer paydaşların hizmet ve faaliyetlerinde koordinasyon ve işbirliğini sağlama amacıyla, gençlik ve spor alanında ulusal düzeyde bir kılavuz olacak Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi hazırlanmıştır.

Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi, gençlik ve sporla ilgili tüm paydaşlara program, proje ve uygulamalarda yol gösterici olacaktır. Bu belge paralelinde atılacak adımlar bugünün ve geleceğin bedenlen, ruhen ve fikren güçlü nesillerini yetiştirmeye önemli katkılarda bulunacaktır.

YASAL DAYANAK

Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi, 638 sayılı Gençlik ve Spor Bakanlığının

Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 18 inci maddesinde yer alan “Gençleri ve sporu doğrudan veya dolaylı etkileyen politika ve faaliyetleri yürüten kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyon ve işbirliğinin sağlanması amacıyla, Bakanlık tarafından hazırlanarak Bakanlar Kurulunun onayına sunulur. Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi en geç dört yıllık dönemler itibarıyla gözden geçirilerek güncellenir. Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesinin güncellenmesinde ilgili kamu kurum ve kuruluşları, spor federasyonları ile sivil toplum kuruluşlarından gelen öneriler dikkate alınır.” hükmü gereğince hazırlanmıştır.

YÖNTEM

Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi, gençlikle ilgili kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, eğitimciler ve özellikle gençlerin görüş ve önerileri doğrultusunda demokratik ve katılımcı bir yöntemle hazırlanmıştır. Bu amaçla; yurt içinde ve yurt dışında kapsamlı çalıştaylar düzenlenmiş, II. Gençlik Şûrası gerçekleştirilmiş, spor çalıştayları ve olimpiyat sonrası değerlendirme toplantıları düzenlenmiş, yazılı görüşler alınmış, internet üzerinden herkesin görüş ve önerilerinin alındığı ortamlar oluşturulmuştur.

Politika Belgesinde gençlik ve spor politikalarının ve bu politikalara ulaşmadaki hedeflerin belirlenmesinde mantıksal çerçeve analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem çerçevesinde paydaş, sorun ve hedef analizleri yapılmıştır.

Paydaş Analizi: Etkili ve uygulanabilir gençlik ve spor politikalarının oluşturulabilmesi için ilk olarak, bu politikaların kimler için üretileceği ve kimlerle yürütüleceğinin tespit edilmesi gerekmektedir. Gençlik ve sporla ilgili konular, birçok kurum ve kuruluşun birlikte çalışması gereken konulardandır. Bu amaçla öncelikle yapılan analizlerle gençlik ve spor alanındaki paydaşlar belirlenmiştir. Bu çalışma sonrasında Gençlik ve Spor Bakanlığı, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, gençlik ve spor toplulukları, federasyonlar, özel sektör kuruluşları, medya ve bizzat gençlerin kendileri gençlik ve spor politikalarının belirlenmesinde ve uygulanmasında önemli paydaşlar olarak ortaya çıkmıştır.

Sorun Analizi: Gençlik ve spor politikalarının belirlenmesi amacıyla öncelikle bu alandaki sorunların tespit edilmesi gerekmektedir. Politika belgesinin oluşturulma sürecinde 549 kurum, kuruluş, sivil toplum kuruluşu ve kişiye resmi yazıyla gençlik ve spor politikalarının oluşturulmasında yapabilecekleri katkılar ile görüş ve önerileri sorulmuş, gelen yanıtlar sistematik olarak irdelenmiş ve değerlendirilmiştir.

Ayrıca, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından politika belgesinin dayanağını oluşturmak amacıyla gençlik çalıştayları düzenlenmiştir. Samsun, Kayseri, Erzurum, Edirne, İzmir, Kocaeli, Gaziantep, Adana, Trabzon, Diyarbakır, Konya, Bursa, Antalya, Bingöl, İstanbul, Kuzey Kıbrıs

Türk Cumhuriyeti ve Almanya'da düzenlenen toplam 17 gençlik çalıştayında; gençler, akademisyenler, siyasi parti temsilcileri, sivil toplum kuruluşları, her düzeyden eğitimciler ve gençlikle ilgilenen diğer kurumlardan toplam 8.000 kişi bir araya gelmiş ve sorunları dile getirmişlerdir. Gençlik çalıştayları sonrası Ankara'da 450 gencin katılımıyla II. Gençlik Şûrası yapılmış, Şûranın sonuç bildirgesi 15.000 gencin katılımıyla açıklanmıştır. Çalıştaylara ve Şûraya 81 ilin yanı sıra Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Avrupa'da yaşayan Türklerden gençlik temsilcileri katılmıştır.

Ayrıca Bursa ve Ankara'da iki adet geniş katılımlı spor çalıştayını düzenlenmiş ve 2008 yılında gerçekleştirilmiş olan Spor Şûrası çalışmalarından sorun analizinde istifade edilmiştir. Londra 2012 Olimpiyat Oyunları sonrasında sporcular, antrenörler, spor medyası mensupları, akademisyenler, spor federasyonları temsilcileri, sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve ilgili diğer paydaşlarla değerlendirme toplantıları gerçekleştirilmiştir.

Tüm bu toplantılar, çalıştaylar ve şûralarda gençlik ve sporla ilgili sorunlar ile çözüm önerileri, politika ve hedefler tartışılmıştır. Bu çalışmalar sonucunda ortaya çıkan görüş

ve düşünceler ile elde edilen veriler politika belgesinin oluşturulmasına temel teşkil etmiştir.

Politika belgesi oluşturma sürecinde ayrıca Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın internet sayfasından herkese görüşlerini bildirme imkânı tanınmıştır. İnternet üzerinden ulaştırılmış olan 300 farklı görüş de faydalanılan diğer kaynaklar arasında bulunmaktadır.

Hedef Analizi: Gençlerin ve sporun sorunları ile bu sorunların çözümünde paydaşların belirlenmesinin ardından, sorunların çözümüne ilişkin gençlik ve spor politikaları ve hedefler belirlenmiştir.

GENÇLİK POLİTİKALARI

1. GİRİŞ

Gençlerin hayalleri, idealleri, enerjileri ve dikkate değer vizyonları, içinde yaşadıkları toplumların sürekli gelişimi için vazgeçilmez unsurlardır. Bunun yanı sıra gençlerin karşılaştıkları problemler de günümüz toplumları ve gelecek nesiller için sorun ve beklentilerin asli unsurlarındandır.

2012 yılında 6,9 milyar olan dünya nüfusunun 2050 yılında 8,9 milyara yükseleceği öngörülmektedir. Bu artışın büyük bir bölümü geri kalmış ve gelişmekte olan ülkelerde meydana gelecektir. Gelişmiş ülkelerin zaten yaşlı olan nüfusları ilerleyen yıllarda hızlı bir şekilde yaşlanmaya devam edecektir. Avrupa Komisyonu tarafından gerçekleştirilen STAT/05/48 araştırmasına göre Avrupa'da yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı 2004 yılında %16,4 iken bu oranın 2050 yılında %29,9 olacağı öngörülmektedir. Dolayısıyla ilerleyen yıllarda genç ve dinamik nüfusa sahip olmanın, ülkeler için ekonomik ve sosyal bir avantaj olacağı açıktır.

Türkiye nüfusunun %50,5'i 30 yaşın altındadır. 2011 yılsonu itibarıyla nüfusumuzun yaklaşık 20 milyonunu 14-29 yaş arası genç nüfus oluşturmaktadır. Artış hızının mevcut şekliyle devam etmesi halinde 2023 yılında Türkiye'de nüfusun % 70'i çalışma çağında olacaktır. Türkiye, Avrupa'da genç nüfusun toplam nüfusa oranı en yüksek olan ülkedir. Sahip olduğumuz bu demografik yapının avantaja dönüşmesi gençliğe yönelik etkin ve nitelikli politikalarla mümkün olacaktır.

Yapılan araştırmalar ve uzun vadeli nüfus projeksiyonları (BM 2300'de Dünya Nüfusu) Türkiye'de genç nüfusun 2050 yılından itibaren azalmaya başlayacağını göstermektedir. 2300'de Dünya Nüfusu adlı bu çalışmada Türkiye'de doğum oranlarında 2050'den itibaren belirgin bir azalma olacağı öngörülmektedir. Buna göre 2000-2005 döneminde % 2,43 olan doğum oranı, 2050-2055 döneminde % 1,85'e gerileyecektir. Bu nedenle de sahip olunan demografik fırsatın korunması hususunda

tedbirler almak devletin öncelikli hedefleri arasındadır.

1. 1. Gençlik Tanımı

Gençlik, biyolojik olmaktan ziyade sosyolojik anlamda ele alınması gereken bir kavramdır. Gençliğin, içinde bulunulan zaman, toplumların sosyo-ekonomik gelişimleri, kültür ve geleneklerine göre tanımı yapılır. Dolayısıyla, öznellik içeren gençlik tanımlamaları için evrensel kabul görmüş tek bir yaş aralığından söz edilemez. Ülkemizin şartları göz önüne alındığında gençlik politikalarının hedef grubu, 14-29 yaş aralığında bulunan bireyler olarak kabul edilmektedir.

Gençlerin yaş, cinsiyet, ekonomik, sosyal, ailevi ve kültürel durumları, eğitim seviyeleri, yaşadıkları yerler vb. hususlar göz önünde bulundurularak, gençlerle uygun iletişim kanallarının kurulması, kamu politikalarının oluşturulmasında büyük öneme sahiptir.

1. 2. Neden Gençlik Politikası

Ulusal gençlik politikaları sadece gençleri değil aileyi, kurumları ve toplumun tüm fertlerini ilgilendiren, bugünü ve geleceği etkileyen önemli bir toplumsal değişken ve belirleyici faktördür.

Hayatlarının en önemli evresinden geçerken içinde buldukları kırılganlık ve istismara açıklık nedeniyle gençler, ilgiye ihtiyaç duyan özgün bir grup olarak görülmelidir. Gençliğin doğasıyla bağlantılı olan bu durumun yanında gençler, geleceğin inşasında rol alacak dinamik bir insan kaynağı ve pozitif bir güç olarak kabul edilmelidir.

Ulusal gençlik politikaları, gençlerin toplumsal yapının her alanına etkin bireyler olarak katılımı ve sahip oldukları beceri ve yeteneklerinin ortaya çıkarılması için vazgeçilmez bir unsurdur. Bunun yanında gençlik politikaları gençleri istismar ve ihmalden koruyan araçlar bütünüdür.

Ülkede gençliğin gelişimi için temel değerler oluşturmak, hedefler belirlemek, ana hedef gruplarını tanımlamak, ülkedeki genç bireyler ve tüm ilgili kurum/kuruluş ve gruplar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, gençlik programlarını iyileştirmek ve öncelikleri saptamak için etkin ve nitelikli gençlik politikalarına ve bu politikaların belirlenmiş olduğu politika belgesine ihtiyaç vardır.

2. VİZYON

Gençlik politikalarının vizyonu; gençlerin evrensel ve insanî değerlere sahip, milli ve manevi değerlerine bağlı, çevreye saygılı, bilgi ve özgüven sahibi, etkin, girişimci, toplumsal aidiyet duygusu yüksek, toplumsal hayata aktif katılan, temel hak ve hürriyetlerini etkin bir biçimde kullanan ve uluslararası alanda akranlarıyla rekabet

edebilecek seviyede bireyler olarak kendi potansiyellerini tam anlamıyla gerçekleştirebilecekleri imkân ve zemini oluşturmaktır.

3. TEMEL AMAÇLAR

Gençlik politikalarının temel amaçları;

- Gençlik algısını doğru bir zemine oturtmak,
  - Gençliğin ihtiyaç, beklenti ve endişelerini tespit etmek,
  - Gençlerle ilgili çalışma yapan kurum ve kuruluşları belirlemek, bunlar arasındaki işbirliği ve koordinasyonu temin etmek,
  - Gençlik alanındaki sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerini etkinleştirmek ve güçlendirmek için gerekli destek ve teşviki sağlamak,
  - Kaynakları gençliğin gelişimini tam anlamıyla sağlayacak şekilde kullanmak,
  - Gençliğin kişisel ve sosyal gelişimini destekleme
- Gençliğin vatandaşlık bilincini geliştirmek,
- Farklı genç gruplarının ihtiyaçlarını da dikkate alarak gençlerin kendi potansiyellerini ortaya çıkarabilmelerine imkân sağlamaktır.

4. İLKELER VE DEĞERLER

Gençlik politikalarının temel ilke ve değerleri;

- İnsan haklarına, demokratik değerlere ve Cumhuriyete bağlılık,
- Milli, tarihi, kültürel ve insani değerleri benimsemek, yaşamak ve yaşatmak,
- Hak temelli bir yaklaşımı esas almak,
- Her türlü ayrımcılığı önlemek ve fırsat eşitliğini gerçekleştirmek,
- Bireysel ve toplumsal farklılıkları bir zenginlik, bu zenginliği de toplumsal dayanışma ve bütünleşmenin bir aracı olarak görmek,
- Araştırmaya ve bilgiye dayalı olmak,
- Dezavantajlı gençlere öncelik tanımak,
- Politika ve uygulamalarda uluslararası standartları gözetmek,

- Katılımcılık,
- Erişilebilirlik,
- Bütüncüllük,
- Uygulanabilirlik,
- Hesap verilebilirlik,
- Şeffaflık,
- Yerelliktir.

5. TEMEL POLİTİKA ALANLARI

5. 1. EĞİTİM VE HAYAT BOYU ÖĞRENME

Eğitim, bireyin kendisini kişisel ve sosyal olarak geliştirerek diğer tüm haklardan yararlanabilmesi için olmazsa olmaz bir insan hakkıdır. Aynı zamanda eğitim, toplumsal gelişme ve kalkınmanın, ekonomik büyümenin, toplumsal dayanışma ve bütünleşmenin vazgeçilmez bir unsurudur.

Dinamik, genç bir nüfusa sahip olan Türkiye, eğitimi belirli bir dönem ya da süreçle sınırlamak yerine, hayat boyu devam eden bir etkinlik olarak görmekte ve bu doğrultuda çok yönlü ve kapsamlı programlar geliştirip uygulamaktadır.

Eğitime erişim imkânlarında, eğitimin fiziki ve teknolojik altyapısında, eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanmasında, ders müfredatlarının çağdaş hale getirilmesinde, eğitimdeki insan kaynağının niceliği, niteliği ve bunların bölgesel dağılımlarında, derslik ve üniversite sayısında, yurt, kredi ve burs imkânlarında son yıllarda önemli adımlar atılmış ve ciddi ilerlemeler kaydedilmiştir.

Ancak eğitim sisteminde istenilen seviyeye gelinebilmesi ve gençlerin eğitime ilişkin ihtiyaç ve beklentilerinin karşılanabilmesi için son yıllarda sürdürülen reform çalışmalarına devam edilmesi gerekmektedir.

Gençlerin potansiyellerini ortaya çıkarmalarında, eğitimcilerin bilinçli, yeniliklere açık ve lider kişiler olması politika hedeflerine ulaşılmasında oldukça önemlidir. Bu nedenle eğitim yönetimi, öğretmen yetiştirme süreçleri, müfredat, eğitim ortam ve araçları gibi alanlarda iyi bir planlamanın yapılması gerekmektedir.

POLİTİKALAR

1. Eğitim politikasının hak temelli, bilimsel verilere dayalı, esnek ve katılımıcılığı esas alan bir yaklaşımla uzun vadeli olarak planlanması.

Hedefler

- Eğitim kurumlarında ve yurtlarda öğrencilere yönelik tüm uygulamalarda “eşit muamele ve ayrımcılık yasağı” ilkelerini gözetmek.
- Gençlerin, kendileri ile ilgili karar alma süreçlerinde etkin olarak yer almalarını, ilgili eğitim kurumlarında oy ve söz haklarının olmasını sağlamak.
- Veli ile okul yönetimi arasındaki ilişkileri daha kapsamlı, şeffaf ve verimli bir zeminde gerçekleştirmek.
- Üniversite öğrencilerinin talep ve düşüncelerini yöneticilere düzenli şekilde aktarabilecekleri iletişim kanallarını arttırmak.
- Eğitim programlarını bilimsel ve istatistiki verilere dayalı olarak hazırlamak, bu konuda toplumun talep ve ihtiyaçlarını dikkate almak.

Paydaşlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı,

Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları

2. Eğitime erişimin artırılması ve eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması.

Hedefler

- Veri tabanlarını güçlendirerek gençlerin tamamının eğitime erişimini sağlayacak imkânları arttırmak ve teşvikleri çoğaltarak devam ettirmek.
- Eğitimdeki eşitsizliklerin giderilmesi için alınan tedbirleri arttırmak.
- Öğrencinin başarısını ve fiziksel-ruhsal gelişimini olumsuz etkileyen birleştirilmiş sınıf ve ikili öğretim uygulamalarının mümkün olan en alt düzeye indirilmesini sağlamak.
- Okullara düzenli biçimde devamın sağlanması ve okulu terk oranlarının düşürülmesi için alınan tedbirleri güçlendirmek.
- Üstün yetenekli gençlere yönelik eğitim ve destek imkânlarını arttırmak.
- İsteyen her gencin imkanlar ölçüsünde üniversite eğitimi almasını sağlamak.

- Güvenli, sosyal ve sportif donatıları olan kaliteli yurt imkânlarını arttırmak.
- Yurtlarda sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif aktiviteleri çeşitlendirmek ve arttırmak.
- Tarım kesimindeki gençler de dâhil olmak üzere çalışan gençlerin eğitim imkânlarına erişimlerini kolaylaştırmak.
- Genç tutuklu ve hükümlülerin eğitimlerini sürdürebilmeleri için imkânları arttırmak.
- Genç kadınların eğitimin her kademesinde erkeklerle eşit düzeyde yer almasını sağlamak.
- Engelli, sürekli hastalığı olan ve benzeri durumlardan kaynaklı olarak eğitim ve öğretim imkânlarına erişim güçlüğü yaşayan gençler için uzaktan eğitim ve/veya özel eğitim imkânları hazırlayarak bu gençlerin eğitim almasını sağlamak. Paydaşlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri

Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kültür ve Turizm

Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları

3. Eğitim program ve uygulamalarının, analitik düşünen bireylerin yetişmesini sağlayacak biçimde geliştirilmesi.

Hedefler

- Eğitim sistemini, sınav odaklı olmaktan ziyade, düşünmeyi, araştırmayı, öğrenmeyi, sorgulamayı ve uygulamayı öğreten bir yapıya kavuşturmak.
- Öğrencilerin bilgi ve algıya dayalı gelişimine önem vermek.
- Gençlerin Türkçeyi ve en az bir yabancı dili doğru ve etkin bir şekilde kullanabilmelerini sağlamak.
- Gençlerin ilgi, tercih ve yeteneklerini, cinsiyetlerini, ruhsal ve fiziksel gelişimlerini dikkate alan çok yönlü ve etkin bir psikolojik danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunmak.

Paydaşlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar

Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Sivil Toplum

Kuruluşları, Yerel Yönetimler

4. Okullarda ve üniversitelerde fiziki ve beşeri altyapının güçlendirilmesi.

Hedefler

- Nitelikli eğitimcileri yetiştirmek ve istihdam etmek.
- Eğitimcilerin bilgi ve becerilerini güncel tutmaları için periyodik değerlendirmeler yapmak ve başarılı eğitimcileri ödüllendirmek.

Fiziki altyapı ve donanım eksikliğinin, eğitimin her kademesinde giderilmesine

yönelik çabaları arttırmak.

- Bilgi ve iletişim teknolojilerinin daha yaygın ve etkin kullanımını sağlamak.
- Gençleri, madde bağımlılığı ve şiddetten uzak tutmak için buldukları çevreleri ve eğitim kurumlarını daha güvenli hale getirmek.

Paydaşlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar

Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Kalkınma

Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları, Yerel Yönetimler

5. Yaygın eğitim imkânlarının geliştirilmesi ve hayat boyu öğrenme anlayışının güçlendirilmesi.

Hedefler

- Hizmet içi eğitimler vb. eğitim programları yoluyla kişilerin mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmek.
- Etik değerlerin içselleştirilmesine yönelik uygulamaları arttırmak.
- Hayat boyu eğitim anlayışı doğrultusunda toplumun farklı kesimlerine; ailelere, ev kadınlarına, gençlere yönelik bilgilendirici, eğitici nitelikte çeşitli kurs, seminer, atölye çalışmaları vb. etkinlikleri yaygınlaştırmak.
- Örgün eğitimin dışında kalmış veya başladığı eğitim programını bitirememiş gençlere, hayat boyu eğitim anlayışına uygun olarak yeni fırsatlar sunmak.
- Gençlerin okuma ve yazma alışkanlığını geliştirecek, kütüphane kullanımını özendirilecek ve kütüphanelere erişimini kolaylaştıracak çalışmaları desteklemek.

Paydaşlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Meslek Odaları, Yerel

Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları

6. Yurt dışı eğitim aracılığıyla gençlerin eğitim, kültür, bilgi düzeylerinin artırılması ve bunların topluma geri dönüşünün sağlanması.

Hedefler

- Yurt dışı eğitim amacıyla devam etmekte olan değişim ve eğitim programlarını üniversite öğrencilerinin yanında lise öğrencileri vb. farklı gruplara da uygulamak.
- Yurt dışında eğitim görmek isteyenlere sağlanan burs imkânlarını arttırmak, verilecek bursların finansmanının sağlanması amacıyla sivil toplum kuruluşlarını ve özel sektörü özendirerek sürece dâhil etmek.

Ülkemiz gençlerinin, eğitim ve öğretimlerine katkı sağlayacak uluslararası

eğitim projelerinde yabancı ülke gençleriyle birlikte yer almalarını sağlamak.

- Yurt dışında eğitim alınan konuların topluma geri dönüşünün sağlanması amacıyla, eğitim alan kişilerin eğitim aldıkları konularda eğitim ve öğretim kurumlarında veya kamu kurumlarında projeler üretmelerini veya var olan projelerde görevlendirilmelerini sağlamak.

Paydaşlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı,

Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları, Özel Sektör

5.2. AİLE

Toplumun en önemli ögesi olan ailenin yapısal özellikleri, toplum yapısını da belirlemektedir. Bu bakımdan aile; üyelerine maddi ve manevi destek sağlayan, onların sosyalleşmesine katkıda bulunan, toplumun değerlerini yaşatmak ve bunları gelecek kuşaklara aktarmaktan birinci derecede sorumlu olan dinamik bir bütündür. Bu özelliği ile bütünlüğünü oluşturan parçalar arasındaki uyum, aile içinde huzur ve mutluluğun sağlanmasında önemli bir rol oynamaktayken; söz konusu parçalar arasındaki uyumsuzluk aile yapısında ciddi aksaklıklar meydana getirebilmektedir.

Aile içinde sağlıklı bir iletişim ortamının bulunması, gençlerin başarılı bir kimlik geliştirebilmelerine katkı sağlamakta ve bu durum akademik ve sosyal yaşamlarına da yansımaktadır. Araştırmalara göre; işlevsel ana-baba tutum ve davranışları, özellikle baba ile kurulan ilişkinin niteliği, sağlıklı aile içi iletişim gibi faktörler, gençlerin sağlıklı bir psikolojiye sahip olmalarında, bağımsız düşünmelerinde ve bunlara benzer birçok olumlu özelliğin kazanılmasında önemli bir rol üstlenmektedir. Aksi durumda gençler, uyumsuzluk, tutarsızlık ve anti-sosyal davranışlar sergileyebilmektedirler. Ayrıca anne-babalarını demokratik, anlayışlı ve ilgili olarak tanımlayan gençler, geleceğe daha umutlu bakmakta ve olumlu düşünebilmekteyken, anne babalarını otoriter ve ihmalkâr olarak tanımlayan gençler ise depresyona daha yatkın olmakta, kendilerini ve çevrelerini çarpık algılamaktadırlar. Dolayısıyla bu gençlerin gelecek umutları ve mutlulukları azalmaktadır.

Hızla değişen ekonomik, teknolojik ve sosyo-kültürel koşullar her toplumsal yapıyı olduğu gibi aile yapısını da etkilemektedir. Gençlerin yetişmesinde kilit rolü oynayan ailelerin bu değişimlerden olumsuz etkilenmesi gençleri ve dolayısıyla toplumu da olumsuz yönde etkileyecektir. Bu olumsuz etkiler, gençlerin ön planda yer aldığı toplumsal sorunlar olarak ortaya çıkabilmektedir. Bu toplumsal sorunların başında sigara, alkol, uyuşturucu madde bağımlılığı, şiddet, erken evlilikler, erken yaşta gebelikler vb. gelmektedir. Araştırmalara göre uyuşturucu madde kullanan gençlerin büyük çoğunluğu önce sigara ve alkolle tanışmaktadır. Ayrıca aile ortamında sorunlarla karşı karşıya olan gençlerin, bu tür sorunları yaşamayanlara göre daha fazla risk altında olduğu saptanmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından gerçekleştirilen ergen profili araştırmasında; sigara ve alkol kullanma ve intihar etme düşüncesine dair elde edilen çarpıcı veriler, ülke gençliğinin karşı karşıya kaldığı riski gözler önüne sermektedir.

Aile içindeki problemleri süreçlere bağlı olarak ortaya çıkan diğer sorun alanlarının başında boşanmalar, tek ebeveynlilik, evlilik dışı ilişkiler gelmekte ve bu sorunlar gençleri derinden etkileyerek, ailelerin gençlere karşı temel görevlerini yerine getirememelerine neden olmaktadır. Aile hayatıyla ilgili bu sorunlar, ahlaki değerlerde yozlaşma, milli ve manevi değerlere yabancılaşma, suç oranlarının artması ve psikolojik rahatsızlıklar gibi ağır sorunları beraberinde getirmektedir. Yapılan araştırmalar bu tespiti destekler niteliktedir. Buna göre ailelerin; içinde yaşadıkları toplumun değerlerini ve kültürünü çocuklarına aktaramamaları, gençlerin topluma yabancılaşma ihtimalini arttırmakta ve bu durum gençlerin suça eğilimli hale gelmelerine neden olmaktadır.

Aile üyelerinin yaşamlarını huzur içinde ve bir arada sürdürebilmeleri için gereken temel ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla son 10 yıldır ilgili kurumlar tarafından önemli adımlar atılmaktadır. Psiko-sosyal sorunları olan, eğitim ve sağlıkla ilgili temel

konularda ihtiyaçlarını karşılayamayan bireylerden oluşan bir aileyi bir arada tutmak çok güçtür. 2002 yılı sonundan beri yukarıda belirtilen sorun alanlarının ortadan kaldırılması amacıyla ihtiyaç sahibi ailelere eēitim, gıda, giyim gibi temel ihtiyaçlarının saēlanması konusunda yapılan çalışmalar hızla devam etmektedir. Ailelerin daha saēlıklı ve mutlu yaşamaları, aile içi süreçlerin daha işlevsel hale getirilmesi, aile yaşam kalitesinin arttırılması ve ailelerin karşılaşabilecekleri riskli durumlara karşı önlemler almalarına katkıda bulunmak amacıyla evlilik öncesi eēitimler, aile eēitimi programları, gençlere yönelik sosyal içerikli eēitim programları ülke genelinde yoēun bir Şekilde devam etmelidir.

POLİTİKALAR

1. Ailelerin gençlerle, gençlerin de aileleri ile ilgili duyarlılıēının arttırılması.

Hedefler

- Ailelerin gençlere yönelik farkındalıklarını arttırmak.
- Ebeveynleri, gençlerin sorunlarına daha duyarlı hale gelmeleri, zm üretmeleri, önleyici ve tedavi edici çalışmalarda aktif rol almaları konusunda bilinçlendirmek.
- Gençlere, aile kurumunun önemini kavratma konusunda tüm araçları etkin kullanmak.
- Okul-aile birliklerinin, aile ve aile eēitimi konusunda gençlere yönelik yapılan bilgilendirme faaliyetlerinde daha aktif rol almasını saēlamak.
- Gençlerin, kadın-erkek eēitliēi, aile ve evlilik konularında bilinçlenmelerini saēlamak.
- Ergenlik dönemine ilişkin, ailelere ve gençlere deēiřik kanallarla danışmanlık ve rehberlik hizmeti saēlamak.
- Sorumlulara yönelik bilgilendirme faaliyetlerinin belirli zaman aralıklarıyla yapılarak genliēin eēitimiyle ilgili konuların gündemde kalmasını saēlamak.
- Aile terapisi, danıřmanlıēı ve rehberliēini gençlerin içinden getiēi dönemleri düşünerek uygulamak.
- Ailelerde, gençlerin eēitimi, gelişimi, sorunlarının zm, geleceklerinin planlanması konularında ortak bir anlayış geliştirmek.

Paydaşlar

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları

2. Ailevi değerlere gençler tarafından sahip çıkılması, bu değerlerin korunması ve geliştirilmesi.

Hedefler

- Başta medya olmak üzere etki kapasitesine sahip kurum/kuruluşların gençleri bilinçlendirme adına yaptıkları faaliyetlerin eşgüdümlü olarak ve daha yoğun şekilde yapılmasını sağlamak.
- Aile yapısı ve kültürüne dair tarihten günümüze kadar olan sürece ilişkin bilgilendirmeler yapmak.
- Gençlerin, ailevi değerler konusundaki hassasiyetlerini arttırmayı amaçlayan sosyal projeleri teşvik etmek.
- Gençlerin kadın-erkek eşitliğine duyarlı hale gelmelerine katkıda bulunmak için bilgilendirmeler yapmak ve sosyal projeleri teşvik etmek.

Paydaşlar

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Medya Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları

5.3. ETİK İNSANİ DEĞERLER

Etik ve insani değerler; özgürlük, eşitlik, kardeşlik, sevgi, saygı, hoşgörü, dostluk, dayanışma gibi bütün insanlar için ortak sayılabilecek üstün nitelikteki değerlerdir. Bu değerler aynı zamanda toplumsal düzeni ve bu düzenin devamlılığını, toplumsal barış, uyum ve adaleti tesis eder.

Türkiye etik ve insani değerler açısından zengin bir tarihe ve kültürel mirasa sahiptir. Bununla birlikte, 21. yüzyılda küreselleşmenin de etkisiyle çok hızlı yaşanan toplumsal değişim ve dönüşüm süreci ve buna bağlı olarak ortaya çıkan değer karmaşası ve çok boyutlu toplumsallaşma sorunları, ahlaki ve insani değerlerimizde bir aşınma ve yozlaşmaya yol açmış; sonuç olarak toplumsal dokuya, dayanışma ve bütünleşme ruhuna zarar vermiştir. Değerler sisteminde yaşanan bu yozlaşma en başta gençleri etkilemektedir. Toplumun en önemli sorunlarından biri, hem insanı yücelten hem de toplumu ayakta tutan zengin ahlaki ve insani değerlerin gençlere gerektiği gibi aktarılamaması, benimsetilememesi ve yaşatılamaması sorunudur. Bu açıdan, etik ve

insani değerlerden hareketle politikalar üretmek gelecek için daha da önem kazanmaktadır.

POLİTİKALAR

1. Evrensel etik ilkeler ve ahlaki değerler konusunda gençlerin bilinçlendirilmesi.

Hedefler

- Aile yapısını, aileye has değerleri güçlendirmek, ailelere yönelik eğitim ve bilinçlendirme faaliyetlerini yaygınlaştırmak.
- Etik ve insani değerler eğitiminin örgün ve yaygın eğitim kurumlarında her aşamada verilmesini sağlamak.
- Klasik medya araçlarıyla birlikte internet ve sosyal medyanın değerlerin aktarılmasında etkili birer araç olarak kullanılmasını sağlamak.
- Toplumun sahip olduğu değerleri, bu değerlerdeki değişim ve eğilimleri ortaya koyan bilimsel araştırmaları teşvik etmek.
- Gençlerin, karşılıklı anlayış, hoşgörü geliştirmesi ve önyargıdan arınması konusunda çalışmalar yapmak.

Paydaşlar

Başbakanlık, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Medya Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları

2. İnsan hakları bilinç ve kültürünün gençlere kazandırılması.

Hedefler

- Gençlere yönelik insan haklarıyla ilgili eğitim faaliyetlerini ve bilinçlendirici faaliyetleri arttırmak ve bu kapsamdaki projeleri desteklemek.
- Gençlerin, insan hakları alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerine katılımlarını özendirmek.

- Kamuda verilen hizmet içi eğitimlerde, insan hakları bilincinin kazandırılmasına yönelik eğitim modülleri geliştirmek. Paydaşlar

Başbakanlık, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Milli

Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları

3. Kadın-erkek eşitliğinin güçlendirilmesine ilişkin tedbirlerin alınması.

Hedefler

- Töre ve namus cinayetleri başta olmak üzere kadına yönelik şiddetin her çeşidine karşı uygulanmakta olan politikaları devam ettirmek ve bu alandaki mevzuatın etkin bir şekilde hayata geçirilmesini sağlamak.
- Hayatın her alanında kadın-erkek eşitliğini güçlendirmeye yönelik tedbirleri arttırmak.

Paydaşlar

Başbakanlık, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Medya Kuruluşları, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları

5.4. İSTİHDAM GİRİŞİMCİLİK VE MESLEKİ EĞİTİM

Genç işsizliği bugün tüm dünyanın karşı karşıya olduğu en temel problemlerden biridir. Günümüzde hem gelişmiş ülkeler hem de gelişmekte olan ülkeler, her geçen yıl işgücü piyasasına giren önemli sayıdaki gence sürdürülebilir iş alanları oluşturmak için önemli kaynaklar ayırmaktadır.

Gençlerimizin işgücüne katılım durumu dünyadaki örneklerine paralel bir tablo çizmektedir. Dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de gençler, işgücü piyasasına girişte ve çalışma hayatında dezavantajlı durumdadırlar.

Dünyada olduğu gibi ülkemizde de gençlerin karşılaştıkları temel problemlerden biri, eğitim dönemini tamamlayıp işgücü piyasasına ilk girişlerinde ortaya çıkmaktadır. İş arama konusunda yeterli derecede bilgi sahibi olmama, mesleklerin tanıtılmaması, rehberlik ve kariyer danışmanlığı hizmetlerinin yetersizliği ve deneyim eksikliği gibi

nedenlerle gençler iş bulma konusunda sıkıntı yaşamaktadır.

Mesleki ve teknik eğitim, gençlerin işgücü piyasasının taleplerine uygun nitelik ve vasıfta yetişmeleri ve istihdama geçişlerini kolaylaştırması açısından önem taşımaktadır. Eğitimin kalitesi, arz-talep uyumsuzlukları ile talep yetersizliği mesleki ve teknik eğitim sisteminin gençlerin istihdamına etkisi açısından başlıca sorunlarını oluşturmaktadır. Mesleki eğitime yönelik toplumsal ilgi halen zayıftır ve bunu arttırmaya yönelik tanıtım çalışmaları yeterince yapılamamakta; mezunların ara elaman olarak işgücü piyasasına girmek yerine yükseköğrenime geçiş beklentisi devam etmektedir.

Etkin, aktif işgücü politikaları yoluyla bireylerin mesleki beceri ve nitelik düzeyinin artırılması, iş arama ve iş danışmanlığı hizmetleri ile bireylerin kendi niteliklerine uygun işlere yönlendirilmesi ve girişimciliğin geliştirilmesi gençlerin istihdamını arttırmadaki başlıca politikalarlardır.

Bu itibarla gençlerin istihdamı, ekonomik kalkınma ve daha iyi bir gelecek için büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, gençlerin istihdamı yönünde genç girişimcilerin desteklenmesi, başarılı bir iş fikrinin oluşması ve bu iş fikrinin planlanarak hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Türkiye'de İŞKUR ve KOSGEB tarafından genç girişimcilerin eğitilmesi ve desteklenmesi için projeler üretilmiş, bu projeler sayesinde girişimcilik eğitimleri düzenlenmiş ve girişimcilerin başarılı bulunan iş fikirleri ve planlamalarına destek verilmiştir. Dünyada yoğun bir ekonomik krizin yaşandığı gerçeği göz önünde bulundurulduğunda Türkiye'de istihdam alanında gelişmeler ve işsizlikle mücadelede önemli ilerlemeler kaydedilmiştir. Bununla birlikte küresel bir sorun olan işsizlik ve özellikle de genç işsizliği, üzerinde politikalar geliştirilmesi gereken bir alan olarak varlığını sürdürmektedir.

POLİTİKALAR

1. Genç işsizliğini en aza indirmek için etkin mücadele yöntemlerinin geliştirilerek sürdürülmesi.

Hedefler

- İşgücü piyasasına girecek olan gençlerin iş ve gelir beklentisine uygun makul ücretlendirme stratejileri belirlemek.
- Gençleri, ilgi alanlarına ve yeteneklerine göre mesleklere yönlendirmek.
- Meslek liselerinin cazibesini /imkânlarını arttırarak gençlerin meslek edinimlerini sağlayıcı tedbirler almak.

- Türkiye'deki işgücü envanterini çıkartmak ve ihtiyaca uygun mesleki eğitim planlaması yaparak etkin bir şekilde uygulamak.
- Bölgesel iş piyasası analizi yaparak gençleri işgücü ihtiyacına göre mesleki eğitime ve çıraklık eğitimine yönlendirmek.
- Üniversitelerin bölüm ve program kontenjanlarını, işgücü piyasası ihtiyaçlarına uygun hale getirmek.
- Ulusal istihdam stratejisini, ülkenin ihtiyaçlarını ve genç nüfusu dikkate alarak geliştirip uygulamak.
- Genç istihdamını arttıracak sektörlerde uluslararası sermaye yatırımlarını özendirme.
- Eğitim sürecinde yer alan gençler için yarı zamanlı iş imkânlarını geliştirmek.
- Bilişim, teknoloji ve hizmet sektörü gibi genç istihdamının fazla olduğu sektörlere öncelik vermek.
- Gençlere yönelik istihdam garantili mesleki eğitim kurslarını sürdürmek ve mesleki sertifikalarını alan gençlerin istihdam edilmeleri yönünde uygulanan teşvikleri devam ettirmek.
- Genç işsizliğin önlenmesi amacıyla gençleri istihdam eden girişimlere destek verilmesi uygulamasına devam etmek.
- Kalkınmada öncelikli bölgeler/iller kapsamında demografik yapıya uygun, gençlerin istihdamına dönük planlama yaparak, bu planları etkin bir şekilde uygulamak.

Paydaşlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim

Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı,

Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Meslek Odaları, İşçi ve İşveren Sendikaları, Özel Sektör

2. Gençlerin staj imkânlarının arttırılması ve staj kalitesinin uluslararası standartlara uygun olarak geliştirilmesi.

Hedefler

- Üniversiteler ve mesleki eğitim kurumlarının sanayi ve kamu kuruluşlarıyla devam eden işbirliğini güçlendirmek suretiyle yeni staj ve iş pratiği imkânları geliştirmek ve stajı zorunlu hale getirmek.
- Uygulanan staj sürecini, eğitim ile eş zamanlı olarak, staj imkânı olmayan alanlarda da yaygınlaştırmak.
- Staj sürelerini, işin öğrenilmesine ve mesleğin gerektirdiği beceri ve niteliklerin kazandırılmasına esas olacak şekilde geliştirmek.
- Staj yapan gençlerin sosyal güvenlik koşullarını tam zamanlı çalışma hayatına göre düzenlemek.
- Staj uygulamasındaki denetim mekanizmasını katılımcı taraf sayısını arttırarak etkin şekilde devam ettirmek.
- Gençlerin yurt içi ve yurt dışı eğitim ve staj hareketliliğini ulusal bir veri tabanı oluşturarak kayıt altına almak.
- Mesleki stajların kategorilerini tespit ederek, staj sürecinde yerine getirilmesi gereken faaliyetlerin standartlarını belirlemek.

Paydaşlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Meslek Odaları

3. Kariyer danışmanlığı ve mesleki rehberlik hizmetlerinin daha etkin şekilde geliştirilmesi.

Hedefler

- İstihdam hizmetlerinde iş ve meslek danışmanı sayısını arttırmak.
- İstihdam potansiyeli yüksek ve piyasanın sürekli ihtiyaç duyduğu meslek gruplarını kariyer meslek olarak güçlendirmek.
- Gençlik merkezleri, meclisleri ve örgütleri ile orta öğretim kurumları arasında sağlanacak işbirliği yoluyla kariyer geliştirme faaliyetlerini yaygınlaştırmak.
- Kamuda istihdam imkânları ve kamunun insan kaynağı ihtiyacı hakkında gençlerin bilinç düzeyini arttırmak.

- Gençlik alanındaki sivil toplum kuruluşlarının kariyer danışmanlığı faaliyetlerinde aktif rol almasını sağlamak.

Paydaşlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, , Milli Eğitim Bakanlığı

4. Çalışmayan gençlerin iş hayatına katılımını sağlamaya yönelik sosyal projelerin geliştirilmesi.

Hedefler

- İş aramaktan umudunu kesmiş, hayal kırıklığı yaşamış gençleri iş hayatına kazandırmak için yeni istihdam projeleri geliştirmek.
- Gençlerin iş bulmadaki sorunlarının ortadan kalkması için danışma merkezlerinin oluşturulması ve iş planlaması kapsamında hangi alanlarda işgücü eksiği olduğunun kamuoyuna duyurularak, gençlerin o alanlara yönlendirilmesini sağlamak.
- İşsiz gençlerin meslek ve beceri edinmelerini sağlayacak eğitimleri arttırmak.

Paydaşlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Medya Kuruluşları, Yerel Yönetimler

5. Tam zamanlı çalışma hakları çerçevesinde evde çalışma, uzaktan çalışma, esnek çalışma gibi çalışma stratejilerinin geliştirilmesi.

Hedefler

- Belirlenen ücret ve istihdam politikası kapsamında; belirli işlerin birden çok kişi tarafından kademeli olarak yapılması ve bu kapsamda gençlerin hem deneyimlerinin artmasını hem de belirli bir zaman süresinde ücretlendirilmesini sağlamak.
- Gençlere iş hayatında çalışma esnekliği sağlayarak sürekli istihdam edilmeleri yönündeki çalışmaları arttırmak. Her türlü esnek çalışmanın yürütülebilmesi için gerekli mevzuat düzenlemesini yapmak.

Paydaşlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Özel Sektör, Kamu İktisadi Teşebbüsleri

6. Genç girişimciliğine olan teşvik ve desteklerin arttırılarak sürdürülmesi.

Hedefler

- Girişimciliğe verilen destek paketlerinin yeterli düzeyde kullanılmasının önündeki bürokratik ve ekonomik engeller ile diğer engelleri kaldırmak.
- Eğitim kurumlarındaki girişimciliğe yönelik projeleri etkin şekilde desteklemeye devam etmek.
- Genç girişimciliğinin desteklenmesine yönelik imkânları arttırarak devam ettirmek.
- Genç girişimcilerin kredi ve diğer maddi imkânlarını arttırmak.
- Gençlere yönelik girişimcilik eğitimlerini yurt geneline yaygınlaştırmak.
- Genç girişimcilerle yatırımcıların buluşabileceği kurumsallaşmış platformların sayısını arttırmak.
- Girişimciliği özendiren gençlik derneklerini ve sivil toplum kuruluşlarını desteklemek.

Paydaşlar

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Özel Sektör, Kamu İktisadi Teşebbüsleri

5.5 DEZAVANTAJLI GENÇLER VE SOSYAL İÇERME

Dezavantajlılık; ekonomik, sosyal ve siyasal hayata katıl(a)mama sonucunu doğuran bir durum olup, sosyal dışlanmanın temel nedenleri arasında yer almaktadır. Sosyal dışlanma, bireyin toplumsal yaşamdan uzaklaşacak maddi ve manevi yoksunluk içinde bulunması, hakkını ve yaşamını koruyacak kurumlardan ve sosyal destekten uzak bulunması anlamını taşımaktadır. Dezavantajlılık bireyin içinde bulunduğu bir durum iken, sosyal dışlanma veya sosyal içerme bireyin yaşadığı süreci ifade eden dinamik kavramlardır. Sosyal içerme, bireyin dezavantajlılıklarını azaltarak veya ortadan kaldırarak toplumla bütünleşmesi sonucunda sosyal hayata katılım sürecini ifade eden bir kavramdır. Sosyal içerme, bireyi merkeze alır ve sosyal dışlanmaya maruz bireyin yaşamının iyileşmesine vurgu yapar.

Dezavantajlı bireylere, zihinsel veya fiziksel engelliler, madde bağımlıları, sokak çocukları, istismar edilen bireyler, sorunlu ailelerde yaşayan kişiler, asosyal ve diğer sosyal uyumsuzlar, suça bulaşmışlar, işsizler, ekonomik anlamda alt gelir seviyesindeki bireyler, eğitim imkânlarından yararlanamayanlar vb. kişiler örnek olarak verilebilir.

Çocukluktan yetişkinliğe geçiş dönemi olan gençlik, beraberinde hem bireysel hem de yapısal sorunlardan kaynaklanan bir takım problemleri getirebilmekte ve bazı durumlarda dezavantajlılığa dönüşebilmektedir. Türkiye'de dezavantajlı genç gruplar arasında engelliler, işsizler, eğitim imkânlarından yararlanamayanlar, suçlular, istismara uğramış gençler, sokak çocukları ve madde bağımlıları ilk sıralarda yer almaktadır.

Gençlik döneminde yaşanan dezavantajlılık, bireyin toplumsal yaşamdan uzaklaşmasına ya da kopmasına neden olabilmekte ve genç bireyin içinde yaşadığı toplumla arasındaki ilişkiyi olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Dezavantajlı genç birey ile toplum arasındaki bu olumsuz ilişkiyi, bireyin sosyal içerilmesini sağlayabilecek politikaların oluşturulması ve etkili bir biçimde hayata geçirilmesiyle gidermek mümkündür.

POLİTİKALAR

1. Engelli gençlerin sosyal dışlanmaya maruz kalmalarının önlenmesi.

Hedefler

- Engelli gençlerin toplumsal yaşama kazandırılmasıyla ilgili projelerin üretilmesini desteklemek.
- Engellilere yönelik toplumsal duyarlılığın arttırılması amacıyla kitle iletişim araçlarını kullanmak, eğitim kurumları ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliğini geliştirmek.
- Kentsel planlama ve düzenlemelerde engelli bireyleri göz önünde bulundurmak ve onların istek ve ihtiyaçlarına yönelik çözümlerin üretilmesini sağlamak.
- Engelli gençlerin sahip olduğu yasal haklar konusunda bilinçlenmelerini esas alan çalışmaların sayısını arttırmak.
- Uzmanlar tarafından engelli gençlerin ailelerine gerektiğinde psiko-sosyal destek hizmeti sunmak.
- Engelli gençlerin kişisel, sosyal ve kültürel gelişimlerine yönelik çalışmalar yapmak.
- Engelli gençlerin spor faaliyetlerini yürütebilmeleri ile ilgili olarak nitelikli spor uzmanları yetiştirmek.

- Engelli gençlerin ebeveynlerinin veya kendileriyle ilgilenebilecek kimselerinin olmaması halinde barınabilecekleri tesislerin sayısını arttırmak ve geliştirmek.

Paydaşlar

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı,

Milli Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kùltür ve Turizm Bakanlığı, Üniversiteler, Medya Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları

2. Suç işleyen gençlerin topluma kazandırılması ve gençlerin suç davranışına yönelmelerinin önlenmesi.

Hedefler

- Gençlerin suç işlemeye yönelme nedenlerine ilişkin bilimsel araştırmaların yapılmasını sağlamak.
- Suç potansiyeli yüksek genç bireylerin tespiti ve ihtiyaçları doğrultusunda psiko-sosyal destek hizmetinin verilmesi yönünde çalışmalarını arttırmak.
- Gençlerin suça yönelmesine neden olabilecek mekânların rehabilitasyonunu sağlamak.
- Suça yönelen gençlerin etkili bir biçimde rehabilite edilmesini sağlamak.
- Hüküm giymiş gençlerin tahliye sonrası eğitimlerine devam etmeleri konusunda çalışmalar yapmak.

Paydaşlar

Adalet Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal

Politikalar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Türkiye Radyo-

Televizyon Kurumu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Sivil Toplum Kuruluşları

3. Sokakta yaşayan gençlerin toplumla bütünleşmelerinin sağlanması.

Hedefler

- Sokakta yaşıyan gençlere yönelik araştırmaların yapılmasını teşvik etmek ve yürütülen araştırmaları desteklemek.
- Sokakta yaşamaya itilen gençlerin sosyal ierilmeleri konusunda çalışmalar yapmak.
- Gençleri sokakta yaşamaya iten nedenleri ortadan kaldıracak projeler üretmek. • Sokakta yaşıyan veya çalışan gençlerin ailelerinin bilinçlenmelerini sağlamak.
- Sokakta yaşıyan gençlerin eğitim imkânlarına erişimini kolaylaştırmak.
- Toplumun sokakta yaşıyan gençlere yönelik farkındalığının artması konusunda çalışmalar yapmak.
- Sokakta yaşıyan gençlere yönelik olarak psikolojik sosyal gelişmeyi ve uyumu sağlayıcı ve suça yönelimden koruyucu tedbirleri arttırmak.

Paydaşlar

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim

Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, niversiteler, Medya Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları

4. Gençleri bağımlılık yapan maddelerden korumak için önleyici tedbirlerin alınması ve bağımlı gençlerin tedavileri ile ilgili olarak çalışmaların yürütülmesi.

Hedefler

- Uyuşturucu madde bağımlısı gençlerin rehabilitasyonu ve tedavileri ile ilgili merkezlerin sayısını ve ulaşılabilirliklerini arttırmak.
- Uyuşturucu madde bağımlısı gençlere ve ailelerine yönelik psiko-sosyal hizmet sunmak.
- Bağımlılık ile mücadelede sosyal medyadaki özendirici yayınların denetimini etkin bir Şekilde yapmak.
- Gençlik merkezleri aracılığı ile madde bağımlılığı konusunda ailelere uzman kişilerin verecekleri eğitimle farkındalık düzeylerini arttırmak.

- Madde bağımlısı gençlerin tedavisine yönelik merkezleri yaygınlaştırarak daha etkin hale getirmek.

Paydaşlar

Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Üniversiteler, Medya Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları

5. Gençlerin ve toplumdaki diğer kesimlerin dezavantajlı bireylere karşı farkındalıklarının artırılması ve sosyal uyum süreçlerine aktif katılımı.

Hedefler

- Toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin gerekli eğitimin gençlere ve toplumun tüm kesimlerine verilmesini sağlamak.
- Sosyal içerme politikalarının oluşturulma sürecinde gençler ile politika yapıcıları arasında etkin iş birliğini kurmak.
- Yurtlarda barınan ve aile ilgisinden yoksun büyüyen gençlerin yurt yaşamı sonrasında sosyal hayata uyumu konusunda, gençlerin ve toplumdaki diğer kesimlerin farkındalıklarını arttırmak ve sosyal hayata etkin olarak katılımlarını sağlamak
- Dezavantajlı gençlerin zorluklarla mücadele azmini arttırmak amacıyla toplumdaki başarılı dezavantajlı gençleri ödüllendirme mekanizmaları geliştirmek.

Paydaşlar

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Üniversiteler, Medya Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları

6. Kentlere göç eden ve uyum sorunu yaşayan gençlerin sosyal içerilmelerinin sağlanması.

Hedefler

- Kente göç etmiş genç bireylerin, psiko-sosyal ihtiyaçlarını gidermek.

- Geçici göçle kente gelen sosyo-ekonomik olarak dezavantajlı olan ailelere mensup genç bireylerin eğitimlerine öncelik vermek.
- Doğal afetler sonucunda göç etmiş; psikolojik, sosyal ve ekonomik olarak zarar görmüş genç bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda hizmetler sunmak.
- Göçle gelmiş gençlerin kente uyumunu sağlamak ve yabancılaşmalarını önlemek için gençlik merkezlerini aktif olarak kullanmak.
- Herhangi bir nedenle eğitim hakkından yararlanamamış gençlerin hayat boyu öğrenme stratejisi kapsamında mesleki ve yaygın eğitim imkânlarından yararlanmaları için gerekli önlemleri almak.

Paydaşlar

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları

7. Gençlerin istismara uğramalarının önlenmesi.

Hedefler

- Engelli bireylerin fiziksel ve duygusal istismarı konusunda toplumsal duyarlılığı arttırmak.
- Gençlerin ailelerinde ve çalışma yerlerinde maruz kaldıkları her türlü istismarı önleyici tedbirleri almak.
- İstismara uğrayan gençlere ve ailelerine yönelik uzmanlar tarafından psikososyal destek hizmeti sağlamak.
- Gençlerin istismarını önlemek amacıyla medya, sosyal medya, internet ve eğitim kurumları aracılığıyla toplumsal bilinci arttırmak.

Paydaşlar

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Medya Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları

8. Genç kadınların yaşamın her alanında desteklenmesi.

Hedefler

- Genç kadınların yaşadıkları sorunlara ilişkin araştırmaların yapılmasını teşvik etmek.
- Genç kadınların yaşadıkları sorunların çözümlüne ilişkin projelerin üretilmesini desteklemek.
- Genç kadınların yaşadıkları sorunlara ilişkin duyarlılık sağlamak amacıyla kitle iletişim araçlarını kullanmak, eğitim kurumları ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği sağlamak.
- Kentsel planlama ve düzenlemelerde genç kadınları göz önünde bulundurmak ve onların istek ve ihtiyaçlarına yönelik çözümlerin üretilmesi sağlamak.
- Genç kadınların sahip olduğu yasal haklar konusunda bilinçlenmelerini esas alan çalışmaların sayısını arttırmak.
- Genç kadınların eğitim, sağlık, siyasal katılım konularında hizmetlerden faydalanma ve temsil edilme oranlarını arttırmaya yönelik çalışmalar yürütmek.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Medya Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları

5.6. SAĞLIK VE ÇEVRE

5. 6. 1. Sağlık

Bireyde fiziksel, duygusal, sosyal ve kişisel bazı değişim ve gelişmelerin yaşandığı gençlik döneminde, gençler bu döneme özel sağlık sorunları yaşayabilmekte ve bu sorunların üstesinden gelmek için uzman kişilerin desteğine ihtiyaç duyabilmektedir. Gençlerin yaşadığı sağlık sorunları birtakım bireysel ve sosyal nedenlerden kaynaklanmakta olup, ergenlik döneminde yaşanan fiziksel ve ruhsal değişimler de gençleri olumsuz yönde etkileyebilmektedir.

Gençlik döneminde bireylerin karşılaşılabilecekleri sağlık problemlerinin yanı sıra uyuşturucu, alkol, sigara ve buna benzer zararlı maddelere yönelimi de söz konusu olabilmektedir. Gençleri olumsuz biçimde etkileyen zararlı alışkanlıklarla mücadele etmek için sosyal politikalar ve yasal düzenlemeler etkili bir biçimde uygulanmalıdır.

Ayrıca gençler, kendi sağlıkları konusunda sorumluluk alma bilinçlerinin geliştirilmesi, hastalanmadan önce sağlık kuruluşuna başvurmaları gerektiği, sağlık hizmetlerini etkin bir şekilde kullanmaları, bu hizmetlere nereden ve nasıl ulaşabilecekleri konularında bilgilendirilmelidirler. Kronik hastalığı olan gençler ile engelli gençler sağlık hizmetlerinden daha etkin yararlanmaları ve özel sağlık ihtiyaçlarının karşılanması konularında desteklenmelidirler.

POLİTİKALAR

1. Gençlerin madde bağımlılığı, sigara ve alkol gibi sağlığa zararlı alışkanlıklardan korunmasına dair tedbirlerin yaygınlaştırılması.

Hedefler

- Gençleri ve aileleri madde bağımlılığı, sigara ve alkolün sağlığa olumsuz etkileri konusunda bilinçlendirmek.
- Madde bağımlılığıyla mücadele konusunda ilgili kurumlar arasında koordinasyona katkı sağlamak.
- Sağlığa zararlı maddelerin gençler arasında kullanımının önlenmesi konusunda projeler geliştirmek.

Paydaşlar

Sağlık Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu, Medya Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları

2. Gençlerin sağlığının korunmasına yönelik önlemlerin arttırılması.

Hedefler

- Gençlerin ve ailelerin sağlık, beslenme, obezite, spor etkinlikleri vb. konularda yeterli bilgi sahibi olmalarına ilişkin çalışmalar yürütmek.
- Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumuna bağlı yurtlarda kalan öğrencilere verilen sağlık ve beslenme hizmetlerinin iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak.
- Gençlerin toplu halde buldukları yerlerde (okul, yurt, kamp, kışla, cezaevi vb.) sağlıklı gelişimlerini takip etmek ve genel sağlık eğitiminin daha etkin bir şekilde

verilmesini sağlamak.

- Gençlere ilk yardım bilincinin kazandırılması konusunda çalışmalar yapmak.
- Gençlere yönelik kronik hastalıklar ve bu hastalıkların önlenmesi ile gençlerin sağlık bilinci geliştirmeleri ve sağlık hizmetlerinden yararlanmaları hususlarında bilgilendirici çalışmalar yapmak.
- Gençlerin toplu halde buldukları yerlerde (okul, yurt, kamp, kışla, cezaevi vb.) kronik hastalığı olan veya engelli olan gençlerin ve çocukların ihtiyaçlarının karşılanabileceği düzenlemeler yapmak.
- Madde bağımlısı gençlerin yaşadıkları sorunlar ve kötü koşullarla ilgili gençlere uyarıcı mesajlar verecek haber ve programlar hazırlanmasına ve medya desteğinin sağlanmasına yönelik çalışmalar yapmak.

Paydaşlar

Sağlık Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Medya Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları

5. 6. 2. Çevre

Günümüzde, artan çevre sorunları, bireylerin yaşamını olumsuz etkileyebilmekte ve gelecek nesillerin sağlıklı koşullarda yaşam hakkına ulaşabilmelerinde önemli bir engel teşkil etmektedir.

Çevre sorunlarının ortadan kaldırılması veya azaltılabilmesi için öncelikle bireylere çevre bilincinin kazandırılması gerekmektedir. Gençlere çevre bilincinin kazandırılması ve gençlerin çevre sorunları ile ilgili farkındalıklarının artırılması konusunda etkili ve uygulanabilir politikalar oluşturulmalıdır.

POLİTİKALAR

1. Gençlerin çevreye daha duyarlı hale gelmesi ve farkındalıklarının artırılması.

Hedefler

- Gençlere yönelik eğitim programları ve sosyal sorumluluk projeleri ile çevreye olan duyarlılığın, sorumluluğun ve bilincin artırılmasını sağlamak.

- Çevre bilinci konusunu tüm eğitim kademelerinde müfredata almak.
- Gençler arasında, çevreye zarar vermeyen araç ve ürünlerin kullanımını özendirme.
- Gençlerin enerji kaynaklarının verimli kullanımı ile ilgili bilinçlenmelerini sağlamak.
- Geri dönüşüm hakkında bilgilendirme çalışmaları yapmak, geri dönüşüm noktalarının yaygınlaştırılmasını sağlamak ve kullanımını teşvik etmek.
- Çevrenin korunmasını ve gençlerde çevre duyarlılığının artırılmasını sağlayacak uyarıcı mesajlar içeren programlar hazırlanması konusunda medya desteği sağlanmasına yönelik çalışmalar yapmak.
- Gençleri yenilenebilir enerji başta olmak üzere her türlü (nükleer enerji de dâhil) enerji kaynağı hakkında bilimsel gerçekler ışığında bilgilendirmek, enerji ve çevre arasındaki ilişki hususunda gençlerde gerekli bilinci oluşturmak.

Paydaşlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Üniversiteler, Medya Kuruluşları, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları

2. Gençler arasında doğa sevgisini yaymak amacıyla, doğada gerçekleştirilen etkinliklerin artırılması.

Hedefler

- Doğa sporları teşvik edilerek gençlerde çevre bilincinin oluşturulması ve geliştirilmesi konusunda çalışmalar yapmak.
- Gençlerin çevre ile iç içe olacağı, doğada zaman geçirmelerini ve doğayı sevmelerini sağlayacak çevre eğitim parklarının oluşturulmasını sağlamak.
- Gençlik merkezleri, gençlik kampları ve gençlere yönelik projelerde gençlerin doğayı tanımalarını ve doğada zaman geçirmelerini sağlayacak faaliyetler düzenlemek.
- Gençlik doğa kamplarının sayılarını arttırarak daha fazla gencin faydalanmasını sağlamak.
- İzcilik, dağcılık, bisiklet, kayak, oryantiring vb. branşları teşvik etmek.

Paydaşlar

5.7. DEMORATİK KATILIM VE YURTTAŞLIK BİLİNCİ

Katılım, en genel manada toplumsal sürece dâhil olma anlamına gelmektedir. Katılım, yalnızca demokratik değerleri özümsemiş toplumlarda mümkündür. Bir ülkede insan haklarına saygılı, evrensel değerleri benimsemiş, demokratik, hesap verebilen, şeffaf, katılımcı bir toplumsal yapı ancak yurttaşlık bilinci yüksek nesiller tarafından inşa edilebilir. Bu bağlamda, toplumsal yaşamın her alanına genç nüfusun katılımı vazgeçilmez mahiyettedir.

Çoğulcu ve özgürlükçü demokrasinin Türkiye'de kalıcı bir şekilde yerleşmesi için genç nesillerin demokratik değerleri yaşam biçimi haline getirmeleri gerekmektedir. Gençlerin siyasetin paydaşı haline gelmesi, ileri demokrasinin olmazsa olmazı niteliğindedir. Katılımcı ve yurttaşlık bilinci yüksek bir gençlik için öncelikle katılımın önündeki engeller tespit edilerek, gençlerin toplumsal süreçlerde söz sahibi olmaları sağlanmalıdır.

POLİTİKALAR

1. Eğitim-öğretim politikaları belirlenirken demokrasi bilincinin gençler arasında yaygınlaştırılması amacının gözetilmesi.

Hedefler

- Demokrasi ve vatandaşlık bilincinin geliştirilmesine yönelik olarak eğitim-öğretim müfredatını, temel insan hakları belgelerini kapsayacak şekilde düzenlemek.
- Her türlü ayrımcılığın önlenildiği, toleranslı, demokrasi kültürünün benimsendiği, katılımcı, şeffaf, sorumluluk üstlenen bir anlayışın gençler arasında yerleştirilmesine yönelik etkinlikleri sürdürmek.
- Gençlerin demokratik katılımı ile ilgili yazılı, görsel ve sosyal medyadan yararlanmasını teşvik etmek.
- Üniversitede öğrenci temsilciliklerinin yetkilerini arttırmak ve karar alma süreçlerine katılımını desteklemek.

Paydaşlar

Milli Eğitim Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Yükseköğretim Kurulu, Radyo ve Televizyon Üst

Kurulu, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu, Medya Kuruluşları, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları

2. Gençlerin ulusal ve yerel meclislerde temsilinin arttırılması ve yerel yönetimler ile gençlik arasındaki iletişim kopukluğunun giderilmesi.

Hedefler

- Başta sivil toplum kuruluşları olmak üzere, gençlikle ilgili kurum ve kuruluşlarının katılımıyla üst gençlik yapılanmasını oluşturmak ve gençlik sivil toplum kuruluşlarının bu yapıya katılımını teşvik etmek.
- Gençlerin, yerel yönetimlerin karar alma mekanizmalarına etkin bir şekilde katılımını desteklemek.
- Gençlik alanındaki sivil toplum kuruluşlarının; TBMM, belediye meclisleri ve il genel meclisi düzeyindeki politika yapım süreçlerine katılımını desteklemek.
- Gençlerin siyasal süreçlere katılım imkânlarını arttırmak.

Paydaşlar

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Medya Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları, Siyasi Partiler

3. Gençlerin sivil toplum kuruluşlarında kurucu, yönetici ve üye olarak yer almalarının teşvik edilmesi.

Hedefler

- Gençlerin sivil toplum kuruluşlarına üye olmaları ve bu alanda farkındalık sahibi olmalarına ilişkin projeleri yaygınlaştırmak.
- Gençlik ile ilgili çalışmalar yapan sivil toplum kuruluşlarının kurulması ve çalışmalar yürütmesi hususunda ilgili kurum ve kuruluşlarca her türlü desteğin verilmesini sağlamak.
- Gençlik derneklerinin yerel, bölgesel, ulusal ve komşu ülkeler başta olmak üzere uluslararası düzeyde diğer gençlik dernekleriyle iş birliğini desteklemek.

Paydaşlar

Başbakanlık, Gençlik ve Spor Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları

5.8. KÜLTÜR VE SANAT

Sanatsal ve kültürel faaliyetlerin sayısı ve niteliği ile toplumu oluşturan fertlerin sanatsal faaliyetlere ilgisi ve kültürel değerlerine duyarlılığı, sağlıklı ve güçlü bir toplumsal yapının güvencelerindedir. Ülkemizin bu yapıya ulaşmasını sağlamanın yolu ise gençlerden geçmektedir. Sanata ve kültürel değerlerimize duyarlı bir gençliğin yetiştirilmesi, ülkemizin yarınlarına güvenle bakabilmesinin teminatlarından biridir.

Gençlerin kültür ve sanat bilincini, sadece popüler olandan yola çıkarak değil, kendi geçmişi ve milli kültürüne odaklanarak edinebilmesi; kendi kültürel değerlerimiz, örf ve adetlerimiz, geleneksel sanat dallarımız hakkında doğru bilgiye sahip olabilmesi, ülkesine, tarihine, dolayısıyla geleceğine sahip çıkacak nesillerin yetişmesi için çok önemlidir.

Türkiye, müzelerin ziyaretçi sayıları, kütüphanelerden yararlanan kişi sayısı, gazete ve dergi tirajları, sahnelenen tiyatro oyunu ve izleyici sayısı, gösterime giren yerli film ve ulaştığı seyirci sayısı gibi pek çok alanda ortaya çıkan istatistiklerden de görüldüğü üzere kültürel ve sanatsal anlamda son yıllarda önemli bir mesafe kat etmiştir.

Bununla birlikte; daha fazla gence bu faaliyet ve uğraşılara ulaşma imkânının sağlanması, yetenekli gençlerin keşfedilmesi ve sanatçı duyarlılığına sahip bireyler yetiştirilmesi için yapılan çalışmaların arttırılması gerekmektedir. Ayrıca, yüzyıllardır Anadolu'da süregelen geleneksel sanatlarımız ve kültürel değerlerimizin unutulmaması, gençlerimizin geleneksel kültürümüze daha fazla ilgi göstermesinin sağlanması için yapılan çalışmaların arttırılması bir zorunluluktur.

POLİTİKALAR

1. Gençlerimize tarihimizin ve kültürel mirasımızın daha iyi tanıtılması.

Hedefler

- Tarihi ve kültürel açıdan önemli yerler ile UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alan alanların, tarihi eserlerin, mimari şaheserlerin, müzelerin ve tarihimizdeki önemli şahısların gençlerimize tanıtılması için paydaş kurumlarla ortak çalışmalar yapmak.
- Milli ve manevi değerlerimizi gençlere daha etkin şekilde tanıtmak.

- Türkçenin doğru kullanımını özendirmek, özellikle gelişen teknoloji ve internetin yaygın kullanımının da etkisiyle popüler kültürün Türkçede yol açtığı tahribatın önlenmesi için çalışmalar yapmak.
- Gençlerin şiir, destan ve diğer edebi eserler yoluyla sahip olduğumuz tarihi ve kültürel değerleri tanıyıp benimsemesine katkıda bulunmak.
- Geleneksel sanatlarımızın gençler tarafından icra ve takip edilmesi için çalışmalar yapmak.
- Tarihi ve kültürel mirasımızın aktarılmasında etkili olabilecek dizi, film ve çizgi filmlerin yapılması konusunda destek sağlamak.
- Gençlerimizi tarihin ve kültürün canlı tanıkları olan kişilerle buluşturmak.

Paydaşlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Atatürk Araştırma Merkezi, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Türk Dil Kurumu, Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Medya Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları

2. Gençlerin sanat faaliyetlerine katılımının arttırılması.

Hedefler

- Gençlerin sanat etkinliklerine, sanatsal uğraşılara ve kültürel faaliyetlere ilgisini ve erişim imkânlarını arttırmak.
- Sanata ilgi ve yeteneği bulunan gençlerin erken yaşta tespiti ve gelişimlerine imkân sağlanması konusunda çalışmalar yapmak.
- Sanatsal faaliyetler konusunda eksik bilgilendirmeyi önlemek ve tanıtım eksikliğini gidermek.
- Eğitim hayatı dışındaki gençlerin sanatla tanıştırılmasını ve sanata yönlendirilmesini sağlamak.
- Kültür ve sanat konusunda faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarını desteklemek, bu kuruluşlar ile gençlere yönelik ortak çalışmalar yürütmek.
- Genç sanatçı adaylarını burslar ve sürdürülebilir projeler aracılığıyla desteklemek.

Paydaşlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Medya Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları

3. Gençlere yönelik kültürel ve sanatsal faaliyetlerin sayı ve niteliğinin artırılması.

Hedefler

- Modern sanat dallarına yönelik sergi, gösteri ve kursları çoğaltmak. Modern sanatların geleneksel sanatlarımızla harmanlandığı etkinlikler düzenlemek.
- Sanatı sokağa taşımak ve gençlerin günlük hayatta sanatsal faaliyetle daha fazla iç içe olmasını sağlamak.
- Gençlere yönelik olarak düzenlenen kültürel ve sanatsal faaliyetlere ayrılan kaynağı arttırmak.
- Kültürel ve sanatsal faaliyetler için kullanılabilecek mekânların sayısını arttırmak.

Paydaşlar

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları

4. Ulusal ve/veya bölgesel düzeyde gençliğe yönelik yayın yapan TV kanallarının nicelik ve nitelik olarak yeterli seviyeye ulaştırılması.

Hedefler

- Ulusal ve/veya bölgesel gençlik TV kanalları veya gençlik konulu TV programları oluşturulmasını teşvik etmek.
- Gençlik TV programlarının içeriğine gençlerin katılımını sağlamak.
- Gençlik TV programlarında gençlerin çalışmaları, ürünleri, faaliyetlerine öncelikli olarak yer verilmesini sağlamak.

Paydaşlar

5.9. BİLİM VE TEKNOLOJİ

Bilimsel gelişmelere ve teknolojik değişimlere kolay adaptasyon sağlayan gençler, ülkelerin gelişiminin garantisidir. Bilim çağı olarak adlandırılan bu yüzyılda, gençlerin bilimsel gelişmelere ve teknolojik değişimlere erişimini kolaylaştıran hızlı haberleşme imkânlarını sağlayan alt yapıları oluşturmak önemlidir.

Türkiye, son yıllarda özellikle bilim ve teknoloji alanında büyük atılımlar gerçekleştirmiştir. Ar-ge çalışmalarına önem verilmiş, patent tescillerinde ciddi artışlar görülmüştür. Ayrıca ar-ge alanında çalışan iş gücünde büyük artış olmuştur. Türkiye, son on yılda bilimsel üretkenlik bakımından büyük ilerlemeler kaydetmiş, özellikle araştırmacı ve yayınlanan bilimsel makale sayısında ciddi artış gerçekleşmiştir.

POLİTİKALAR

1. Bilgi iletişim teknolojilerinden gençlerin etkin ve yaygın bir şekilde yararlanmasının sağlanması.

Hedefler

- Gençlerin bilgi ve iletişim teknolojilerine erişiminin kolaylaştırılması için internete erişimi en üst düzeye çıkarmak.
- Haberleşme ve iletişim kaynaklarını çoğaltmak ve kullanımını ucuzlatmak.
- İnternet erişim hızını yükseltmek.

Paydaşlar

Bilim Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler

2. Gençlerin bilim ve teknolojiye ilgisinin ve teknolojiye erişiminin arttırılması.

Hedefler

- Bilimsel faaliyetler desteklenerek, eğitim kurumlarının bilim ve teknoloji merkezleri olarak tüm gençlere yönelik faaliyet göstermesi için düzenlemeler yapmak.

Paydaşlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler

3. Bilimsel çalışmalarda gençlerin daha fazla teşvik edilmesi.

Hedefler

- Ar-ge çalışmalarını teşvik etmek ve gençlerin ar-ge çalışmalarına yönelmesini sağlamak.
- Gençlerin bilimsel proje ve çalışmalarının desteklenmesi yönünde imkânları arttırmak.
- Gençlere yönelik bilimsel çalışmalar düzenlemek.
- Gençlerin aktif katılımının sağlanacağı "teknoloji" temalı projeler gerçekleştirmek.

Paydaşlar

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler

4. Gençlerin sıklıkla kullandığı sosyal alanlarda internete erişim imkânlarının artırılması.

Hedefler

- Gençlerin internet kullanımını uygun olmayan yerlerde öğrenmesini engellemek ve gençlerin tamamının internet hizmetine doğru, güvenli bir şekilde ulaşmasını sağlamak amacıyla gençlik merkezlerinin donanımlarını yükseltmek.
- Gençlerin barınma ve sosyalleşme alanlarında internet erişiminin kesintisiz ve hızlı olmasını sağlamak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Üniversiteler

5.10 ULUSLARARASI ALANDA GENÇLİK VE KÜLTÜRLERARASI DİYALOG

Türkiye'nin uluslararası alanda artan itibarına ve stratejik önemine paralel olarak gençlerimizin uluslararası platformda daha aktif olarak yer alması gerekmektedir. Bu nedenle gençlerimizin uluslararası arenada akranlarıyla rekabet edebilecek donanıma kavuşturulması bir zorunluluktur.

Yurt dışında yaşayan gençlerimizin de politika alanına dâhil edilerek ülkemiz, kültürümüz ve değerlerimizle bağlarını güçlendirecek politikaların geliştirilmesi devletin görevleri arasındadır.

Bu bağlamda gençlerimizin hem yurt dışında yaşayan gençlerimizle hem de ortak değerlere sahip olduğumuz akraba toplulukların gençleriyle daha fazla etkileşimde bulunmaları ve ortak etkinlikler düzenlemeleri politik hedefler açısından önemli bir yere sahiptir.

Türkiye son yıllarda ekonomik ve siyasi anlamda ciddi bir atılım gerçekleştirmiştir. Bu atılımın kalıcı bir kalkınma hamlesine dönüşebilmesi için önemli noktalardan bir tanesi de beyin göçünün önlenmesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye, beyin göçü nedeniyle nitelikli gençlerimizin bir kısmından istifade edememektedir. Bu anlamda hem nitelikli gençlerimizi ülkemizde istihdam etmek, hem de yabancı uyruklu nitelikli gençleri ülkemizde yaşamaya ve çalışmaya teşvik etmek gerekmektedir.

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi verilerine göre ülkemizde 147 ülkeden 26 bini aşkın yabancı öğrenci eğitim görmektedir. Ülkemizde bulunan misafir öğrenciler Türkiye için önemli bir zenginlik kaynağıdır. Misafir öğrencilerin gençlik faaliyetlerine daha fazla dâhil edilmesi ve gençlerimizin farklı kültürlerle tanışmasına zemin hazırlanması gerekmektedir. Misafir öğrencilerin istihdam imkânları genişletilerek ve üstün yetenekli gençlerin ülkemizde kalması teşvik edilerek tersine beyin göçünün sağlanması ve Türkiye'nin bir cazibe merkezi haline gelmesi önceliklerimiz arasında bulunmaktadır.

Farklı kültürlerin birbiriyle ulusal ve küresel düzeyde daha fazla temas etmesi neticesinde ortaya çıkan etkileşimin bir sonucu olarak günümüzde "kültürler arası diyalog" kavramı ön plana çıkmıştır. Barış içerisinde bir arada yaşama dair pek çok tarihi tecrübeyi ve kültürel mirası bünyesinde barındıran Türkiye, medeniyetler arası diyalogun ve kültürler arası hoşgörünün önemini kavramak için eşsiz bir konuma sahiptir. Bu bağlamda Türkiye, gençlere yönelik olarak hoşgörü gibi hem kendi kültürümüzün önemli bir unsuru olan hem de evrensel niteliğe sahip olan bir değer kazandırılması için gerekli çalışmaları yapmak durumundadır.

POLİTİKALAR

1. Gençlerimizin küreselleşen dünyada uluslararası topluma etkin katkı ve katılımlarının arttırılması.

Hedefler

- Öğrenci değişimleri, eğitim programları ve stajlar hakkında bilgi veren noktalara her sosyo-ekonomik gruptan daha fazla gencin ulaşmasını sağlamak.
- Kırsal alanlarda yaşayan ve maddi imkânı kısıtlı olan gençlerin de uluslararası faaliyetlere katılım imkânlarından faydalanması için teşvikleri arttırmak.
- Gençlerin uluslararası dolaşımını arttırma adına vizesiz seyahat imkânlarını genişletmek.
- Orta öğretim öğrencilerinin uluslararası değişim programlarına katılımını sağlayarak programların hedef kitlesini genişletmek.
- Gençlik değişim programlarını AB ülkeleri ile sınırlı olmaktan çıkarıp; öncelikle Türk Cumhuriyetleri, Ortadoğu, Balkanlar, Afrika ve Amerika'ya yaygınlaştırmak.
- Dünya gençliğinin birbirini anlama ve iletişimde önemli bir rolü olan izciliği yaygınlaştırmak.
- Uluslararası sportif, kültürel ve sanatsal organizasyonlara gençlerin katılımını sağlamak ve bu organizasyonların Türkiye'de daha fazla gerçekleştirilmesi için yapılan çalışmaları arttırmak.
- Uluslararası alanda faaliyet gösteren gençlik ve öğrenci dernekleri ile işbirliğini arttıracak projeler üretmek.

Paydaşlar

Başbakanlık, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Medya Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları

2. Gençlerimizin uluslararası alanda rekabet gücünün arttırılması.

Hedefler

- Gençlik merkezlerinde ücretsiz, uygulamalı yabancı dil kurslarının sayısını arttırmak.
- Özgüven sahibi, rekabetçi, yenilikçi, girişimci ve analitik düşünen gençlere yönelik çalışmalar yapan sivil toplum faaliyetlerine kamu desteğini arttırmak.

- Gençleri sportif ve sanatsal faaliyetlere yönlendirerek, onların uluslararası alanlarda söz sahibi olmalarını sağlayacak imkânları arttırmak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları

3. Beyin göçünün önlenmesi ve tersine beyin göçünün sağlanması.

Hedefler

- Genç beyinlerin ülke içerisinde yetenek ve becerilerini gösterebilecekleri ve ülke kalkınmasına etkin katılımlarını sağlayacak fırsat ve imkânları arttırarak beyin göçünü engellemek.
- Gençlerin kendilerini geliştirebilecekleri araştırma ve bilim merkezlerinin sayısını arttırmak.
- Gençler tarafından yapılan icatlarda, patent tescilini kolaylaştırmak ve patent başvuru sürecinin hızlandırılmasını temin etmek için gerekli koordinasyonu kurmak.
- Türkiye'de eğitim görmüş yabancı uyruklu öğrencilerin istihdam imkânlarını genişleterek üstün yetenekli gençlerin ülkemizde kalmasını teşvik etmek.
- Beyin göçü sebebiyle ülkemizden ayrılmış nitelikli gençlerin geri dönüşünü sağlayacak projeler geliştirmek.
- Gençlerin ücretsiz faydalanması amacıyla ulusal elektronik kütüphaneler kurmak, lisans, yüksek lisans, doktora vb. dereceleri olanlardan AR-GE projelerinde çalışmak isteyenlere destek sağlamak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Bilim Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Türk Patent Enstitüsü, Yükseköğretim Kurulu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları

4. Yurt dışında yaşayan gençlerimizle kurulan yakın ilişkilerin geliştirilmesi.

Hedefler

- Yurt dışında yaşayan gençlerimize kendi kültürel kimliklerinin öğretilmesi için “akran eğitimi” yöntemini etkin olarak kullanmak.
- Yurt dışındaki gençlerimizin içinde buldukları topluma entegre olmalarını teşvik ederken ülkemizde yaşayan gençlerle birlikte katılacakları faaliyetler sayesinde kültürlerinden kopmalarını engellemek.
- Ülkemizde yaşayan gençler ile yurt dışında yaşayan Türkiye kökenli gençlerin sanal ortamda iletişim kurmasını sağlayacak platformların oluşturulması için uygun altyapıyı sağlamak.

Paydaşlar

Başbakanlık, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Üniversiteler, Sivil Toplum Kuruluşları

5. Gençlere; hoşgörü, diyalog gibi insanî değerlerin kazandırılması.

Hedefler

- Kültürler arası etkileşimi sağlamada gençlik değişim programlarını etkin olarak kullanmak.
- Türkiye'de düzenlenen gençlik faaliyetlerine, farklı ülkelerden ve kültürlerden gençlerin katılımını arttırarak, farklı kültürler arasında hoşgörü ve diyaloga dayalı ilişkileri geliştirmek.
- Farklı ülkelere gençleri bir araya getirecek uluslararası gençlik kampları organize etmek ve farklı kültürlerle sahip gençlerin birlikte zaman geçirmelerini sağlamak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları

6. Ülkemizde bulunan yabancı uyruklu gençlerin, gençlerimizle kaynaşmalarının ve kültürümüzü tanımalarının sağlanması.

Hedefler

- Türkiye’de öğrenim görmekte olan yabancı uyruklu gençlerin, gençlik faaliyetlerine katılımlarını arttırarak ülkemiz gençleri ile kaynaşmalarını sağlamak ve uyum sorunlarını asgari seviyeye indirmek.
- Ülkemizde bulunan yabancı uyruklu gençlere yönelik faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşları ile işbirliğini arttırmak.
- Türkiye’de bulunan yabancı öğrencilere kültürümüzü tanıtmaya adına tarihi mekânlarımızı kapsayan yurt içi gezileri düzenlemek.
- Gençlerimiz ile yabancı uyruklu gençleri bir araya getirecek buluşma, ülke günleri, tanışma geceleri gibi organizasyonlar düzenlemek.

Paydaşlar

Başbakanlık, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları

5.11. SERBEST ZAMNALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Gelişen teknolojinin insanlar üzerindeki etkisi yeni bir yaşam biçimini de beraberinde getirmektedir. Hareketsiz yaşam alışkanlığının hâkim olduğu, kişiler arası iletişimin sanal ortamlara taşındığı, sosyalleşmeden uzak yaşam tarzı, özellikle gençler tarafından oldukça benimsenmektedir. Teknolojinin getirdiği bu olumsuz etkilerden kurtulmanın en iyi yolu serbest zamanları olumlu bir şekilde değerlendirmekten geçmektedir. Gelişmiş ülke olmanın kriterlerinden biri de serbest zaman etkinliklerine ayrılan süre ve bu süre içerisinde yapılan faaliyetlerin niteliğidir.

Günümüz toplumunda serbest zamanların verimli bir şekilde değerlendirilmesinin bireyler ve özellikle gençler üzerinde olumlu etkileri vardır. Gelişmiş ülkelerde gençlere milli, manevi, toplumsal, kültürel, sanatsal ve insani değerleri kazandırmada en iyi yolun serbest zamanları verimli bir şekilde değerlendirmekten geçtiği ve daha önemlisi serbest zaman etkinliklerinin eğitimin bir parçası olduğu kabul edilmektedir. Gençlerin serbest zamanlarını gereği gibi değerlendirmemeleri onların temelde var olan toplumsal, ekonomik ve psikolojik sorunlarının daha yoğun biçimde ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Gençlerin fiziksel, psikolojik ve sosyal olarak gelişmesi yönünden de ilgilerini tatmin edecek faaliyetlere katılmasında yarar ve zorunluluk vardır.

Ülkemizde gençlere yönelik serbest zaman etkinlikleri planlayan, uygulayan kamu kurumlarının başında Gençlik ve Spor Bakanlığı bünyesindeki gençlik merkezleri gelmektedir. Son yıllardaki gelişmelere bakıldığında gençlik merkezlerinin sayısının ve yaptığı faaliyetlerin arttığı gözlemlenmektedir.

Gençlere sosyalleşme, aktif vatandaş olma, sorumluluk alabilme, zararlı alışkanlıklardan uzak durma ve zamanını yönetme vb. özellikler kazandıran serbest zaman etkinlikleri konusunda devletin bir politika geliştirmesi son derece önemlidir. Serbest zamanların değerlendirilmesinin önündeki engelleri kaldırmak, yapılacak etkinliklerin kalitesi ve çeşitliliğini arttırmak üzere geliştirilecek politikalar, gençlerimizin daha sosyal, girişimci, sağlıklı, pozitif düşünen, milli ve manevi değerlerine bağlı bireyler olmasını sağlayacaktır.

POLİTİKALAR

1. Gençlerin serbest zamanlarını değerlendirebileceği merkezlerin, faaliyetlerin, etkinlik mekânlarının sayılarının arttırılarak hizmetin daha fazla gence ulaştırılması.

Hedefler

- Gençlerin rahat ulaşabileceği ve fiziki olarak serbest zaman etkinliklerini gerçekleştirmeye müsait gençlik merkezlerini yaygınlaştırmak.
- Mevcut gençlik merkezlerinin fiziki şartlarını iyileştirerek daha çok gencin gençlik merkezinden faydalanmasını sağlamak.
- Gençlik merkezi bulunmayan kırsal yerleşim yerlerinde gençlerin serbest zamanlarını olumlu bir şekilde değerlendirmesi için kamu kurumları aracılığıyla faaliyetler düzenlemek.
- Serbest zamanları değerlendirme amaçlı sportif faaliyetlerin gerçekleştirileceği tesislerin sayısını arttırmak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları

2. Gençlik merkezleri etkinliklerinden çeşitli nedenlerle faydalanamayan gençlerin önündeki engellerin kaldırılması.

Hedefler

- Gençleri serbest zaman faaliyetlerine ve gençlik merkezlerine yönlendirmek amacıyla ailelere eğitimler vermek ve tanıtımlar yapmak.
- Gençlik merkezlerine gelen gençlere nitelikli hizmet verilmesini sağlamak.
- Kamu eliyle yürütülen serbest zaman etkinliklerinden daha fazla gencin haberdar olması için ulusal yayın yapan görsel ve yazılı basın ile diğer iletişim araçlarını kullanmak.
- Gençlik merkezlerinden yararlanan gençlerin aileleri için gençlik merkezlerinde etkinlikler düzenlemek. Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları

3. Gençlik ve izcilik kamplarının kapasitelerinin ve sayılarının arttırılması

Hedefler

- Gençlerin tatil dönemlerini verimli geçirebilmeleri için gençlik ve izcilik kamplarının sayıları arttırmak.
- Mevcut kamp yerlerinin fiziki imkânlarını, kapasitelerini ve aktif kullanımlarını arttırmak.
- Tarih, doğa, kültür turları düzenlemek.
- Temalı etkinlikler belirleyerek serbest zamanlarını yönetme becerisi ve ilgi alanlarını belirginleştirmek.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı

4. Gençlikle ilgili sivil toplum örgütlerinin kuruluş ve yapılanmalarının düzenlenmesi ve desteklenmesi.

Hedefler

- Gençlik sivil toplum örgütlerinin kurulmasını teşvik etmek.
- Gençlik sivil toplum örgütlerinin kendi aralarında ağlar ve çatı örgütler kurmalarını teşvik etmek.
- Gençlerin gençlik sivil toplum örgütlerine üyeliklerini teşvik edecek düzenlemeler yapmak.

- Mevcut gençlik sivil toplum kuruluşlarının ve kulüplerin faaliyetlerini daha nitelikli yürütebilmesi için yaptıkları etkinliklere ve projelere destek vermek.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı

5.12 GENÇLİK BİLGİLENDİRMESİ

Toplumsal faaliyetler ile toplum yaşamına katılmak veya kendilerine yönelik hizmetlerden ve fırsatlardan yararlanabilmek için gençlerin bilgilendirilmesi gerekmektedir. Gençlerin bilgilendirilmesi, , gençlik faaliyetlerinin daha nitelikli yapılmasını, gençlerin devletin veya özel sektörün kendilerine sunduğu hizmetlerden daha kolay yararlanmasını ve ülke gençliğinin uluslararası alanda rekabet gücünün artmasını sağlar. Gençlerin kişisel, sosyal, kültürel ve eğitsel anlamda gelişimlerini sağlayabilmek için erişimi ve kullanımı kolay bilgi kanallarının oluşturulması gerekmektedir. Gençlikle ilgili faaliyet gösteren gençlik çalışanları, sivil toplum örgütleri ve kamu kurumlarının, alanla ilgili yaptığı örnek çalışmaların diğer kişi ya da kurumlarca bilinmesi, gençlik faaliyetlerinin daha nitelikli olması açısından önemlidir.

Ülke genelinde gençlik adına yapılan faaliyetlerin desteklenmesi, denetlenmesi ve gençlik çalışanlarının bilgilendirilmesi ve bu konularla ilgili politika geliştirilmesi kaçınılmazdır.

POLİTİKALAR

1. Gençliğin kendi alanlarındaki faaliyetleri hususunda etkin ve yeterli biçimde bilgilendirilmesi.

Hedefler

- Gençlik alanında faaliyetler yürüten kamu, özel ve sivil toplum kuruluşlarının yaptığı faaliyetleri duyurmak ve bir kaynakta toplamak için elektronik ortamda ulusal veri bankası oluşturmak.
- Gençlik faaliyetleri konusunda gençliğin bilgilendirilmesini sağlamak üzere gerekli iletişim kanallarını oluşturmak.
- Gençlik alanında yapılan ve yapılabilecek faaliyetler konusunda bilgi vermek, bu faaliyetleri tanıtmak amacıyla iletişim ortamları oluşturmak.
- Gençlik alanında yapılan faaliyetlerin tanıtımı için kitle iletişim araçlarını, interneti, sosyal paylaşım ağlarını, ulusal ve yerel medyayı etkin bir biçimde kullanmak.

- Gençlik topluluklarının projelerini destek programları ve bütçe imkânları çerçevesinde desteklemek.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu, Sivil Toplum Kuruluşları

2. Gençlik alanında çalışma yapan kişi, kurum ve kuruluşlara gençlik çalışmaları hakkında eğitimler verilmesi.

Hedefler

- Gençlik çalışmaları konusunda teorik ve uygulamalı eğitimler vermek.
- Gençlik bilgilendirme eğitimlerinde uluslararası gençlik bilgilendirme sistemleriyle koordineli çalışmalar yapmak.
- Gençlik konularıyla ilgili yapılacak eğitimlerde eğitim yapılacak bölgenin önceliklerini dikkate almak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Sivil Toplum Kuruluşları

5.13 GÖNÜLLÜLÜK VE HAREKETLİLİK

5. 13. 1. Gönüllülük

Gönüllülük; kişinin tamamıyla kendi isteği doğrultusunda, dayanışma ve yardımlaşma amacıyla, bireysel çıkarlarını gözetmeksizin, hiçbir maddi beklentisi olmadan, sadece topluma faydalı olma arzusuyla, fiziksel gücünü, zamanını, bilgi birikimini, yeteneğini ve deneyimini birlikte ya da ayrı ayrı kullanabilmesi durumudur. Bu bağlamda gönüllülük esası, ülkeler arasındaki kültürel farklılıklar nedeniyle değişik formlarda karşımıza çıksa da, küreselleşen dünya düzeninde insanlığın evrensel değerlerini ön plana çıkarmasıyla birlikte, anlam kargaşası yaşanmadan üzerinde ortak bir platformda uzlaşılan bir olgu olma özelliği taşımaktadır.

Gönüllülüğün doğasında adil ve güzel bir yaşam isteği yer almaktadır. Bu felsefi arka planı nedeniyle gönüllülüğü karakterize eden temel yapı taşı sürekliliktir. İnsanlar ne yaptığını, neden yaptığını ve ne kadar katma değer yaratacağını bildiği eylemler konusunda daha fazla gönüllü olacaktır.

Ülkelerin gelişmişlik düzeyleri ile gönüllülük faaliyetleri arasında doğru bir orantı bulunmaktadır. Gerçekleştirilen ulusal ve uluslararası organizasyonlarda gönüllülerin önemi hem mali açıdan hem de gönüllülerin bilgi, beceri, deneyim ve yeteneklerinin farkına varmaları açısından önem arz etmektedir.

POLİTİKALAR

1. Gençlerin gönüllülük faaliyetlerine olan katılımlarının arttırılması ve gönüllü olma önündeki engellerin kaldırılması.

Hedefler

- Gençlerin, eğitim faaliyetleri dışında da mesleki beceri edinmelerini amaçlayan, öğrenme yeterliliklerini arttırıcı, istihdam edilebilme imkânlarını ve dayanışma duygularını geliştiren, topluma daha kolay uyum sağlamalarını ve aktif vatandaş olmalarını teşvik edici gönüllü faaliyetler düzenlemek.
- Gençlerin gönüllülük faaliyetlerini tek başlarına gerçekleştirmeleri yerine, belirli gönüllü kuruluşlara entegre olmalarını ve faaliyetlerini bu yolla gerçekleştirmelerini özendirecek çalışmalar yapmak.
- Toplumsal gönüllülük bazlı faaliyetlerin sayısının artmasını sağlayacak platformların oluşturulması, gönüllü kuruluşların sayısının arttırılması ve hâlihazırdaki gönüllü kurumların iyileştirilmesi yönünde çalışmalar yapmak ve bu kurumları desteklemek.
- Gönüllülük hareketlerinin daha yaygın ve sistemli olmasında, gönüllü kuruluşların ve sivil toplum kuruluşlarının etkisini arttıracak çalışmalar yapmak.
- Gönüllü kuruluşların kendi aralarındaki iletişimlerini ve birbirlerine olan desteklerini sağlamlaştırmak.
- Genç gönüllülerin sivil toplum kuruluşlarına olan katılımlarını arttırmak ve bu gençlerin başarısını destekleyici faaliyetlerde bulunmalarını sağlamak.
- Eğitim programlarının her düzeyinde, gönüllülüğün benimsenmesi, gönüllülük bilincinin yerleşmesi ve yaygınlaşması için gerekli çalışmaları yapmak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Sivil Toplum Kuruluşları 2. Gençlerin dezavantajlı bireylere yönelik gönüllü faaliyetlere katılımları hususunda farkındalıklarının oluşturulması.

Hedefler

- Dezavantajlı olduğu belirlenen gençlerin ve çocukların topluma kazandırılması için gönüllü gençlerle ortak çalışmalar yapmak.
- Gençlerin engelli vatandaşlarla beraber olmalarını sağlayacak gönüllü çalışmalarını teşvik etmek ve destek olmak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı,

Sivil Toplum Kuruluşları

3. Gençlerin ve sivil toplum kuruluşlarının gönüllülük çalışmalarının desteklenmesi, gençliğin sivil toplum kuruluşları ve gönüllülük hakkında bilgilendirilmesinin sağlanması.

Hedefler

- Kamu kurumları tarafından oluşturulan hibe programlarının sayısını arttırmak, sivil toplum kuruluşlarının ve gençlerin bu hibe programlarından daha fazla yararlanmalarını sağlamak.
- Merkezi yönetimin ve yerel yönetimlerin yanı sıra, özel sektörün de sivil toplum kuruluşlarını desteklemesini sağlamak ve bu desteği teşvik edici uygulamalarda bulunmak.
- Eğitim kurumları, medya ve sosyal medyanın gücünden yararlanmak suretiyle, gençlere, sivil toplum kuruluşları ve gönüllülük programları hakkında tanıtıcı çalışmalar yapmak.
- Gönüllülük faaliyetlerini daha fazla ön plana çıkaracak, bu faaliyetlerin basında daha fazla yer almasını sağlayacak ve gençleri gönüllülük faaliyetlerine özendirerek çalışmalar yapmak.
- Gönüllülüğün istismarını engellemek amacıyla sivil toplum kuruluşlarının görev alanlarıyla ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan denetimleri etkinleştirmek.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Medya Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları

kültürlerinin tanınmasını sağlamak.

- Uluslararası eğitim programlarının yaygınlaştırılması ve bu programlara katılımın artırılmasını teşvik etmek.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Üniversiteler, Yükseköğretim Kurulu, Medya Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları

SPOR POLİTİKALARI

1. GİRİŞ

Spor, çağımız insanının toplumsal yaşamında derinlemesine yer alan ve sosyolojik yapıyı şekillendiren önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle spor, giderek daha çok kişi tarafından ilgi görmekte, insanların birçoğunu kendine çekmekte ve bağlamaktadır. Bu durum, insanların kişisel gelişimlerine katkı sağlayan takım ruhu, dayanışma, hoşgörü gibi önemli ve ortak değerlerin oluşmasına neden olmuş ve sporun uluslararası bir saygınlık ve prestij göstergesi haline dönüşmesini sağlamıştır.

Bu canlı yapı sayesinde, insanların her zaman ilgisini çeken ve önemsenen beden eğitimi ve spor faaliyetleri, kişilerin sosyal, psikolojik, fiziki, kültürel ve zihni gelişimlerinin yanı sıra günümüzde kitleleri etkileyen, uluslararası ilişkileri geliştirerek dünya barışına katkıda bulunan evrensel bir faaliyet alanı olması nedeniyle de öne çıkmaktadır. Ekonomik ve toplumsal boyutuyla ülkemizin dayanışma ve refah gibi stratejik amaçlarına önemli ölçüde katkı sağlayan ve hızla gelişmekte olan spor; gençlerin eğitiminde olduğu kadar uluslar ve kültürler arasında barış ve diyalogun gelişmesinde de önemli bir role sahiptir.

Sporun yönetim biçimi ve organizasyonu, toplumun spora bakış açısını etkilemektedir. Her toplumda spora katılımın şekli, düzeyi, yararı ve sorunları yalnızca kişinin yetenek ve ilgilerine bağlı değildir. Kendine özgü toplumsal kuralları, değerleri, etkileşim simgeleri ve süreçleriyle spor, canlı bir toplumsal yapıdır.

Spor, modern toplumların sosyal bütünleşmesinin sağlanmasında aktif bir rol oynamaktadır. Modern dünya spora büyük önem vermekte, erken yaşlardan itibaren çocuklara beden eğitimi ve spor programları uygulanmaktadır. Hızla gelişen teknoloji, insanın doğal yapısına uymayan yaşam biçimi ile birlikte iş ve sosyal çevreden gelen baskılar, stresler çeşitli hastalıkların oluşumuna zemin hazırlamıştır. Spor, günümüzde bireylerin karşısına çıkan bu önemli tehlikeye karşı dinamik, stresten uzak bir ortam oluşturarak insan fizyolojisine en uygun yaşam biçimiyle de toplumda önemli bir rol

üstlenmektedir.

Dünyada genç ve dinamik nüfusuyla ön plana çıkan ülkelerden biri olmak aynı zamanda ülkemize belli sorumluluklar da getirmektedir. Bu genç nüfusun doğru şekilde yönlendirilmesi ve gençlerin geleceğe daha güvenle bakabilmeleri için onlara uygun zemin hazırlamak, spor ve diğer etkinliklerle onları zararlı alışkanlıklardan korumak önemli görevlerden biridir.

Ülkemiz dünyanın itibarlı organizasyonlarına ev sahipliği yaparak spor dünyasında önde gelen ülkelerden biri olarak ismini yazdırmalıdır. Bu konuda yapılan çalışmalar arttırılmalı ve ülkemizin her türlü uluslararası spor organizasyonuna ev sahipliği yapacak kadar spor tesisi ve sporcusu olması sağlanmalıdır. Bu hedef için sporun tüm taraflarının işbirliği içinde aktif rol almaları gerekmektedir.

Spor, ekonomik ve sosyal uyuma önemli katkılar yapmakta ve daha bütünleşmiş toplumlar oluşturmaktadır. Tüm vatandaşların spor yapma imkânına sahip olması gerekliliği göz önüne alındığında toplumun “özel durumları sebebiyle korunması gereken” kesimlerinin ihtiyaçlarına dikkat çekilmeli ve sporun gençler, engelliler ve daha az imkânlara sahip gruplar için etkinliği arttırılmalıdır.

Sağlıklı yaşam için düzenli spor yapma alışkanlığı tüm dünyada giderek yayılmaktadır. Özellikle Avrupa Birliğine üye ülkelerde halk kulüplere bağlı olarak spor yapmaktadır. Bu eğilimler dikkate alındığında; ülkemizde de sporun tabana yayılarak insanların bu alana teşvik edilmesi; kişisel gelişime olduğu gibi takım ruhu, dayanışma, hoşgörü, centilmenlik gibi önemli değerlerin oluşmasına da katkı sağlayacaktır. Fiziksel aktivite eksikliği insanın yaşam kalitesini de düşürmektedir. Dünya Sağlık Örgütü, yetişkinler için günde 30 dakika ve çocuklar için ise günde 60 dakika fiziksel aktivite önermektedir. Bu çerçevede, gerek fert gerekse toplum sağlığına yönelik risklerin spor yolu ile azaltılması için gereken stratejilerin tanımlanması ve uygulanması amacıyla; sağlık, eğitim ve spor sektörleri arasında işbirliği sağlanması gerekmektedir.

Bilgi, motivasyon, temel beceriler ve kişisel girişimlere hazırlıklı olma konularında spor sayesinde kazanılan değerlerin önemi düşünüldüğünde okullarda ve üniversitelerde sağlık ve eğitim yönünden katkı sağlayan spor aktivitelerine ayrılan zamanın arttırılması gerekmektedir.

Açık ve adil rekabet prensibini çiğneyen doping tüm dünyada spor için ciddi bir tehlike oluşturmaktadır. Yasal yaptırımlar, sağlık ve önleyici faaliyet boyutlarıyla ele alınması gereken dopingle mücadelede, Avrupa Birliği içerisinde yasa dışı doping ilaçlarının ticaretinin aynen uyuşturucu ticareti gibi algılanmasına yönelik çalışmalar dikkat çekicidir. Ülkemizde de alınması gereken önlemlerin başında, genç sporcuların doping maddeleri, bu maddeleri içerebilecek reçeteli ilaçlar ve tüm bunların doğurabilecekleri

sağlık sorunları konusunda bilgilendirilmesi ve eğitilmesi gelmektedir.

1. 1. Sporun Tanımı

Spor, fiziksel ve zihinsel sağlığı korumak ve geliştirmek, sosyal ilişkiler kurmak, eğlenmek ve hoşça vakit geçirmek veya yarışmalarda mücadele ederek kazanmak amacıyla organize ya da plansız olarak yapılan fiziksel aktivitenin her türlü şeklini ifade eder.

1.2 Neden Spor Politikası

Spor, sağlıklı nesillerin yetişmesinde, halk sağlığının korunmasında, sosyal barışın tesis edilmesinde ve sosyal uyumun geliştirilmesinde önemli bir yere sahiptir.

Günümüzde tüm ülkeler, spora büyük bir önem atfetmekte ve uluslararası spor organizasyonları ile spor yarışmalarında ön sıralarda yer alabilmek için yoğun mücadeleler vermektedirler. Büyük organizasyonları gerçekleştirmek ve sporda önemli başarılar kazanmak hem ülke tanıtımı hem de uluslararası kamuoyunda saygınlık açısından önem kazanmaktadır.

Sportif alanda kazanılan başarılar ve tesisleşme yatırımlarındaki artış Türkiye’de de sporun gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır. Bununla birlikte, halkın daha bilinçli bir spor kültürüne sahip olması, düzenli spor yapma alışkanlığı kazanması ve spordaki tesisleşmeye katkı sağlanması, ancak merkezi yönetim, spor federasyonları, yerel yönetimler, üniversiteler, spor kulüpleri gibi spor yönetiminde etkin tüm kurum ve kuruluşların işbirliği ve koordinasyonu ile oluşturulacak bir spor politikasıyla mümkün olabilir.

Bu nedenle çocuklar, gençler ve yetişkinler üzerinde sporun pozitif etkilerini anlama ve kavramada kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarına yön vermek amacıyla bu politika belgesi hazırlanmıştır. Önümüzdeki süreçte belirlenen bu politikaların etkin bir şekilde uygulaması sporun ülke çapında gelişip yaygınlaşmasını sağlayacaktır.

2. VİZYON

Spor politikalarının vizyonu; herkes için spor anlayışı çerçevesinde tüm vatandaşlara düzenli fiziksel aktivite alışkanlığının kazandırılması, spor yoluyla bireyin ve toplumun refahı ve sosyo-ekonomik düzeylerinin geliştirilmesi, yetenekli çocuk ve gençlerin tespit edilerek üst düzeyde sporcu olarak yetiştirilmesi ve desteklenmesi, amatör branşlara gerekli ve yeterli desteğin verilmesi yoluyla sporda mükemmellik ve katılımı teşvik edip ödüllendirecek dinamik ve yenilikçi bir kültür oluşturarak Türkiye'nin dünyada önde gelen bir spor ülkesi haline gelmesini sağlamaktır.

3. TEMEL AMAÇLAR

Spor politikalarının temel amaçları;

- Sporun tüm toplum kesimlerinde gelişip yaygınlaşmasını sağlamak,

Her yaştan insanın spor aktivitelerine katılmalarını teşvik ederek, sağlıklı nesillerin yetişmesini sağlamak,

- Her yaştan bireyin istediği amatör spor branşında spor tesislerinin uygun olduğu zamanlarda spor yapmasına imkân sağlamak,
- Spor tesis envanteri ve ihtiyacını belirlemek ve planlı bir şekilde tesisleşmeyi ülke geneline yaymak,
- Okul öncesinden başlayıp eğitim ve öğretimin tüm aşamalarında Milli Eğitim Bakanlığı ile koordinasyon ve işbirliği içerisinde beden eğitimi ve spor derslerinin yeni eğitim sistemine uygun olarak yeniden düzenlenmesini sağlamak,
- Çocuk ve gençleri spor alanında eğitecek uzman ve nitelikli teknik elemanların yetiştirilmesini sağlamak,
- Yetenekli çocuk ve gençleri tespit ederek, bunları uluslar arası alanda başarılı elit sporcular olacak şekilde yetiştirmek ve desteklemek,
- Doping mücadele kapsamında analiz merkezleri kurmak ve sporcuları dopingin zararlı etkileri konusunda bilgilendirmek,
- Sporda şiddeti ve etik olmayan davranışları önlemek amacıyla gerekli önlemleri almak,
- Uluslararası organizasyonlara nitelikli ve daha fazla sayıda sporcu ile katılmak,
- Engelli vatandaşlarımızın spora katılımına yönelik projeler geliştirmek, spor tesislerini engellilerin kullanımına uygun hale getirmek, engelli sporculara ve ailelerine destek olmak,
- Türkiye’de olimpiyat oyunları, paralimpik oyunları ve diğer prestijli uluslararası sportif organizasyonların düzenlenmesini sağlamak,

- Olimpiyat oyunları ve paralimpik oyunlara sporcu yetiştirmek üzere olimpik spor merkezleri kurmak,
- Amatör spor dallarına destek vermek,
- Spor alanında hizmet ve faaliyette bulunan kurum ve kuruluşların işbirliği ve koordinasyon halinde çalışmasını sağlamaktır.

4. İLKELER VE DEĞERLER

Spor politikalarının temel ilke ve değerleri;

- Sporun evrensel değerleri olan dostluk, barış ve etik değerlere bağlılık,
- Spor hizmet ve faaliyetlerinin sunumunda insan odaklı bir yaklaşım içerisinde olmak,
- Araştırmaya ve bilgiye dayalı olmak,
- Katılımcılık,
- Güvenlik,
- Mükemmellik,
- Saygı, fair play (adil oyun) ruhu,
- Erişilebilirlik,
- Bütüncüllük,
- Uygulanabilirlik,
- Hesap verilebilirlik,
- Şeffaflık,
- Fırsat eşitliği,
- İşbirliğine dayalı olmak,
- Etkinlik ve verimlilik.

5. TEMEL POLİTİKA ALANLARI

5.1. SPOR YÖNETİMİ

Spor yönetimi; spor faaliyetlerinin akılcı ve bilimsel bir biçimde yürütülmesinin yollarını araştırmak, eylem planlarını oluşturmak ve bunları genel ilkelere dönüştürüp uygulamaktır.

Etkili ve iyi bir spor yönetiminin oluşturulabilmesi için çağdaş yönetim ilkelerinin benimsenmesi ve sporun tüm süreçlerini kapsayacak işlevsel bir örgütlenme modelinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda, Türkiye’de, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor Genel Müdürlüğü, Spor Toto Teşkilat Başkanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, yerel yönetimler, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, Türkiye Milli Paralimpik Komitesi, Türkiye Futbol Federasyonu ve bağımsız spor federasyonları, üniversiteler, spor kulüpleri ve spor kulüplerinin oluşturdukları üst birlikler, spor hizmet ve faaliyetlerinin yönetilmesi ve yürütülmesinde etkin rol üstlenmektedir.

Etkili ve verimli bir spor yönetimi anlayışının oluşabilmesi için, spor alanında hizmet ve faaliyette bulunan bu kurum ve kuruluşların, çağdaş spor yönetimi anlayışına uygun olarak yapılanmaları büyük bir önem arz etmektedir.

POLİTİKALAR

1. Sporla ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliğinin geliştirilmesi.

Hedefler

- Üniversiteler, yerel yönetimler gibi kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilere ait spor tesislerinin ortak kullanımına ilişkin uygulamaları geliştirmek.
- Spor alanındaki paydaşların, karar verici ve uygulayıcıların görev, yetki ve sorumluluklarını tanımlamak ve işbirliği esaslarını belirlemek.
- Kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşların spora yönelik teşvik, kaynak aktarma, destek, yardım ve finansal katkılarını tanımlayacak ve yönetecek “Spor Teşvik/Yardım Sistemi”ni oluşturmak.

Spor kurum ve kuruluşlarının çalışmalarını, kamuoyuna daha fazla yansıtmak

ve bu kurum ve kuruluşları ülke genelinde daha yaygın hale getirmek.

- Coğrafi şartlardan kaynaklanan yerel yetenekleri öne çıkaran uygulamalar yapmak ve bu doğrultuda yatırımları yönlendirmek.

- Üniversiteler ve belediyeler ve belirli büyüklükteki işletmelerin amatör branşlarda spor kulübü kurmalarını ve sportif faaliyetlere katılımlarını teşvik etmek.
- İllerde spor ihtiyaç ve öncelikleri ile bu doğrultuda yürütülecek projeleri belirlemek amacıyla "İl Spor Koordinasyon Kurulları"nın kurulmasını sağlamak ve etkinliklerinin artırılması konusunda çalışmalar yapmak.
- Tüm spor tesislerinin kapasitelerinin değerlendirilmesi ve verimli kullanılması için eşgüdümü sağlayacak yasal düzenlemeler yapmak.
- Etkin bir spor yönetimi için üniversitelerin beden eğitimi ve spor yüksekokulları spor yöneticiliği bölümlerinden mezun olan adayların sporla ilgili tüm kurum ve kuruluşlarda ve özel sektörde istihdamının artırılmasını sağlamak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Medya Kuruluşları, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

2. Yerel yönetimlerde sporun desteklenmesi.

Hedefler

- Halkı spor yapmaya teşvik edici sportif rekreasyon alanlarının oluşturulması ve bu alanlarda antrenör bulundurulması yönünde yerel yönetimlere destek sağlamak.
- Yerel yönetimlere, spor aktivitelerinin geliştirilip yaygınlaştırılması konusunda proje ve danışmanlık desteği sağlamak.
- Özel idarelerin bütçelerinde spor hizmetlerine belirli bir oranda kaynak ayırmaları yönünde düzenlemeler yapmak.
- Tüm Belediyeler ve il özel idarelerinde "Spor Birimi" oluşturulmasını teşvik etmek.
- Yerel yönetimlerin; amatör spor kulüplerini, tesis, araç ve gereç konularının yanı sıra, nakdi olarak da desteklemelerini yaygınlaştırarak sürdürmelerini sağlamak.
- Merkezi yönetim ve yerel yönetimlere ait spor tesislerinin 24 saat esasına göre hizmet verebilmeleri konusunda destek sağlamak.
- Yerel yönetimlerin bölgelerinde yaşayan insanların spor aktiviteleri yapabilecekleri uygun alanlara imar planlarında yer vermelerini teşvik etmek.

Paydaşlar

3. Spor federasyonlarının yapılanması.

Hedefler

- Spor federasyonlarının, uluslararası federasyonların yönetim modellerine uygun, demokratik, şeffaf ve hesap verebilir bir yapıya kavuşturulmasına yönelik çalışmaları devam ettirmek.
- Bağımsız spor federasyonlarına yapılan bütçe desteğini, proje bazında sürdürmek ve yapılan desteğin yerinde ve amacına uygun olarak kullanılıp kullanılmadığını denetlemek.
- Bağımsız federasyonların pazarlama stratejileri ile araştırma ve geliştirme çalışmalarına destek vermek.
- Sporcuların ve antrenörlerin faal oldukları dönemler içerisinde sigortalı olmalarına yönelik uygulamaları, kapsamlarını genişleterek yaygınlaştırmak.
- Milli takıma sporcu yetiştiren antrenörlerin, milli takım antrenörü olarak görev yapmalarına yönelik objektif kriterler belirlemek.
- Sporcu lisans sisteminin spora yönelik hizmet veren kurum ve kuruluşlar tarafından kullanılabilmesi için düzenlemeler yapmak.
- Sporla ilgili tüm iş ve işlemlerde bütün federasyonların işbirliği ve koordinasyonunu geliştirmek.
- Federasyon yapılarının iyileştirilmesi yönünde düzenlemeler yapmak.
- Federasyonları etkinlik ve verimlilik yönünden denetleyecek mekanizmaları geliştirmek.
- Federasyonların, halkın spor yapması ve sporcu yetiştirilmesi konusunda daha aktif olmalarını sağlamak.
- Federasyonların eğitim kurullarında beden eğitimi ve spor yükseköğretim kurumlarının ilgili branş ve bilim dalındaki öğretim üyelerinden en az bir kişinin istihdam edilmesini sağlamak.

- Federasyonların beden eğitimi ve spor yüksekokulu antrenörlük eğitimi bölümleriyle iş birliği ve koordinasyonunu sağlamak.
- Federasyonların amatör sporlara destek sağlamalarını teşvik etmek.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Yerel Yönetimler, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

4. Spor kulüplerinin yeniden yapılanması.

Hedefler

- Spor kulüplerinin, geniş kapsamlı özel bir kanunla düzenlenmesi için gerekli çalışmaları başlatmak ve yönlendirmek.
- Spor kulüplerinin gelirlerinin arttırılması ve sürekli kılınması ile kontrolsüz harcamaları ve borçlanmalarının engellenmesine yönelik düzenlemeler yapmak.
- Kulüp denetimlerinin uluslararası standartlara uygun hale getirilmesini sağlamak.
- Eğitim kurumlarında spor kulüplerinin kurulmasını teşvik etmek ve bu spor kulüplerinin faaliyetlere katılımlarını yaygınlaştırmak.
- Kulüplere buldukları yerleşim birimlerinde spor yaptırdıkları insan sayısı da dikkate alınarak imkanlar dâhilinde destek sağlamak.
- Kulüp kurmayla ilgili girişimleri özendirmek.
- Kulüpleri arazi bakımından desteklemek.
- Yerel yönetimlere olimpik spor dallarında kulüpler kurmaları konusunda önerilerde bulunmak.
- Olimpik spor dallarında faaliyet gösteren kulüpler kurulmasını özendirip, lig müsabakaları düzenlenmesini sağlamak. Bu kulüplerin ülke coğrafyasının tamamına yayılmasına destek olmak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Spor Federasyonları, Sivil

5. Spor tesislerinin standartlara uygun olarak yapılması ve verimli kullanılması.

Hedefler

- Kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektöre ait spor tesis envanterini hazırlamak, tesis yatırımlarını branş bazındaki özellikler ve yerel ihtiyaçlar doğrultusunda planlamak.
- Kamu kurum ve kuruluşlarının spor tesisi yapmasını sağlayabilecek gerekli düzenlemeler yapmak.
- Spor tesisi yapmak isteyen kamu kurum ve kuruluşları ile özel teşebbüs ve spor kulüplerine, bütçe imkânları dâhilinde mali ve teknik destek vermek ve spor tesislerinin yapımında koordinasyonu sağlamak.
- Kamu kurum ve kuruluşlarına ait tesislerin, günün her saatinde açık hale getirilmesini ve tüm vatandaşlar tarafından kullanılabilmesini sağlamak.
- İmar planlarında spora ayrılmış alanların belirlenmesinde Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın görüşünün alınmasına yönelik düzenlemeler yapmak.
- Spor tesislerini, tasnif edecek standartlar oluşturmak.
- Spor tesislerinin yerlerinin belirlenmesinde, sporcuların ve halkın katılımını kolaylaştıracak yerlere öncelik vermek ve bu yerlere etkin ulaşım olanaklarını sağlamak.
- Özellikle toplu konut alanlarında, belirlenecek kriterler dâhilinde spor tesisleri için yer ayrılmasını teşvik etmek.
- Mevcut okulların spor tesislerini iyileştirilmesi ve bundan sonra yapılacak okulların spor tesisleri ile birlikte inşa edilmesini önermek.
- Tesislerde hizmet verilmesi planlanan spor dallarında uzman kişilerin tesislerin projelendirilmesi ve yapımı sürecinde yer almalarını sağlamak.
- Kalıcı tesislerin yanı sıra maliyeti az olan tribünsüz açık ve kapalı antrenman salonlarının inşasını sağlamak.

- Mevcut tesislerin uzman bir ekip tarafından tüm yönleriyle incelenip varsa aksaklıkların yerinde ve zamanında giderilmesini sağlamak.
- Toplu Konut İdaresi ve özel sektör tarafından yapılan konut projelerine spor komplekslerinin yapımının da dâhil edilmesini sağlamak.
- Kamu kurum ve kuruluşlarında ve özel sektörde spor tesislerinin yapımı, onarımı ve işletilmesi konularında spor alanında eğitim almış uzman kişilerin görüş ve önerilerini dikkate almak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Yerel Yönetimler, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

6. Sponsorluk ve spor ekonomisinin geliştirilmesi.

Hedefler

- Spor turizmini geliştirerek ekonomiye olan katkısını arttırmak.
- Markalaşma potansiyeli olan spor dallarını ve etkinliklerini belirlemek.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Spor Federasyonları, Özel Sektör, Sivil Toplum Kuruluşları 7. Sporun geliştirilmesinde ve yaygınlaştırılmasında medyanın etkin şekilde kullanılması.

Hedefler

- Yazılı, görsel ve işitsel yayın organlarının, sporun gelişimine yönelik etkin bir araç olarak kullanılması doğrultusunda çalışmalar yapmak.
- Geleneksel yayın organlarının ve sosyal medyanın ilgisini amatör spor dallarında kazanılmış başarılarla çekmek ve toplumun bu konuda bilgilendirilmesini sağlamak.
- Yüksek reyting oranlarına sahip televizyon dizilerinde, gençlerin örnek aldığı karakter ve rol modellerini sporla ilişkilendirerek, sporun sevdirilmesinde ve yaygınlaştırılmasında bu kişilerden etkin şekilde yararlanmak.

- Sportif faaliyet ve organizasyonların web/TV ortamında yayımlanmasını teşvik etmek.
- Sporun toplumun tüm kesimlerinde gelişip yaygınlaşması için kamu spotunun yaygın bir şekilde kullanılmasını sağlamak.
- Gerek görsel gerekse yazılı basında futbolun dışındaki diğer spor dallarıyla ilgili haberlere daha geniş yer verilmesini sağlamak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Medya Kuruluşları, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

5.2. SPOR KÜLTÜRÜ VE HERKES İÇİN SPOR

Bir toplumun yaşama biçimine karşılık gelen maddi ve maddi olmayan unsurlar bütünü tanımlayan kültür olgusunun tamamlayıcı parçalarından biri de spordur. Kültür ve spor olguları arasında karşılıklı bir etkileşim bulunmaktadır. Kültürel değerler, sporun toplumsal yapı içerisindeki konumunu, önemini ve spora yönelik ilginin yoğunluğunu belirlerken, spor da yaygınlığı ve popüleritesi sayesinde kültürü etkilemektedir.

Spor yapma alışkanlığı küçük yaşlarda kazandırılabilir. Bu nedenle okul öncesi, ilkokul ve ortaokul çağları insanların fiziksel aktivite alışkanlığı kazanmaları açısından önemli dönemlerdir. Okul öncesi eğitimde temel hareket eğitimi, ilkokulda oyunla eğitim uygulamalarına yönelik çalışmalar yapılmalı, ortaokulda branşlaşmanın temelini oluşturan spor dallarına özgü branş eğitimi verilmelidir.

Spor ve kültür arasındaki karşılıklı etkileşim, spor yapma pratiklerinin oluşması ve gelişmesinde de son derece önemli bir role sahiptir. Toplumsal yapıların farklılaşmasıyla paralel olarak spora verilen önem ve spor yapma alışkanlıkları da farklılaşabilmektedir. Sporun sıklıkla ve yaygın olarak yapıldığı bir toplumsal yapının oluşması için, sporun toplumun tüm katmanlarına yaygınlaştırılması ve teşvik edici bir spor kültürünün oluşturulması gerekmektedir.

POLİTİKALAR

1. Eğitim ve öğretim kurumlarında sporun geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması.

Hedefler

- Yeni eğitim sisteminde beden eğitimi ve spor dersleriyle ilgili müfredat programlarını çocukların ve gençlerin gelişim düzeyleri ve beklentilerini göz önünde bulundurarak yeniden düzenlemek.

Okul öncesi eğitimden başlayarak, eğitim ve öğretimin tüm kademelerinde beden eğitimi ve spor derslerinin amacına uygun olarak işlenmesini sağlamak.

- Okul idarelerini ve aileleri, fiziksel aktivitenin çocukların ve gençlerin fizikselfizyolojik, psiko-sosyal ve zihinsel gelişimlerine olan katkıları konusunda bilinçlendirmek.
- Bütün eğitim kurumlarını spor tesisleri bakımından yeterli hale getirmek için çalışmalar yapmak.
- Eğitimine devam eden ve Türkiye'yi ulusal ve uluslararası platformlarda üst düzeyde temsil eden sporculara burs imkânının sağlanması için önerilerde bulunmak.
- Tüm eğitim kurumlarında kulüpleşmenin yaygınlaşmasını sağlamak.
- Tüm eğitim kurumlarında beden eğitimi ve spor derslerinin beden eğitimi ve spor öğretmenleri tarafından verilmesini sağlamak.
- Bölgesel, ulusal ve uluslararası organizasyonlarda başarılı olan okullar ve öğrencilere bütçe dahilinde imkânlar sağlanması için çalışmalar yapmak.
- Spor etkinliklerinin, rekabete dayalı spor yarışmaları yerine, eğlenceli spor şenlikleri biçiminde düzenlenmesini sağlamak.
- Okul spor faaliyetlerini, ailelerin katılımıyla planlamak.
- Sportif organizasyonlarda kurumların yanı sıra, sporcuların motivasyonunu da arttırmaya yönelik bütçe imkanlarına göre teşvik edici ödüller vermek.
- Ortaöğretimde beden eğitimi derslerinin yanı sıra, öğrencilerin seçtikleri en az bir spor branşında da eğitim almalarını sağlamak.
- İlk ve Ortaöğretimde akademik kursların yanı sıra spor dallarıyla ilgili kursların düzenlenmesini yaygınlaştırmak.
- Okullarda Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin öncülüğünde bir yetenek seçimi komisyonu oluşturmak ve bu komisyon tarafından seçilen yetenekli sporcu öğrencilerin yetiştirilmesini sağlamak.

- Üniversitelerde sporla ilgili hizmetlerin müstakil birimler vasıtasıyla yaptırılmasını teşvik etmek.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

2. Yaşam boyu sporun yaygınlaştırılması.

Hedefler

- Spor kültürünün benimsenmesine yönelik eğitici, bilgilendirici ve yönlendirici çalışmalar yapmak.

Ceza ve infaz kurumları, sosyal hizmet kuruluşlarında bulunan kişiler ile yaşlılar ve sağlık problemi olanların yaşam kalitesinin arttırılmasına yönelik sportif programlar geliştirmek ve uygulamak.

- Kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektörde çalışanlara yönelik spor alanlarının oluşturulmasını ve çalışanların serbest zamanlarında spor yapmalarını teşvik etmek.
- Obeziteyle mücadele çerçevesinde yapılan sportif çalışmalara destek vermek.
- Sivil toplum kuruluşlarının, halkın spora olan ilgisini arttırmak yönünde çalışmalar yapmasını teşvik etmek ve desteklemek.
- Spor alanında sertifika programları düzenlemek.
- Spor faaliyetlerinin gelişmesini ve yaygınlaşmasını teşvik edici tedbirler almak ve bu faaliyetlere her yaşta katılımı sağlayacak önlemler geliştirmek.
- Düzenli fiziksel aktiviteyle birlikte düzenli ve dengeli beslenme alışkanlıkları kazandırmak.
- Yerleşim bölgelerinde insanların fiziksel aktivite yapacakları alanlar oluşturmak.
- Spor alanlarında insan sağlığını tehlikeye atacak aksaklıkları ortadan kaldırmak.
- Aile ve Sosyal Politikalar il müdürlüklerine bağlı yurtlarda kalan çocukların ve sokaklardaki kimsesiz çocukların yetenekli oldukları spor dallarında yetiştirerek, topluma kazandırılmalarını sağlamak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Medya Kuruluşları, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

3. Seyirci kültürünün kazandırılması.

Hedefler

- Kitle iletişim araçlarında şiddet ve saldırganlık içeren söylem ve görüntülere yer verilmemesini ve spor etik kural ve davranışlarının ön plana çıkarılmasını sağlamak.
- Seyirci kültürünün oluşturulması amacıyla eğitim çalışmaları yapmak.
- Öğrencilere spor müsabakalarını yerinde izletmek, öğrencilerin seyirci kültürü ve spor etiği konusunda eğitim almalarını sağlamak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Spor Federasyonları, Medya Kuruluşları, Sivil Toplum Kuruluşları

5.3. ELİT SPORCU YETİŞTİRMEK

Yüksek genç nüfus oranına sahip olan Türkiye’de sporda yetenek düzeyi yüksek çocuk ve gençlerin tespit edilmesi ve seçilen bu kişilerin spor branşları itibarıyla başarılı sporcular olarak yetiştirilmeleri oldukça önemlidir.

Bu doğrultuda, spora başlama yaşında olan çocuk ve gençler üzerinde ciddi, tutarlı ve bilimsel çalışmalara devam edilerek, üstün performans gösterebilecek olanların tespit edilmesi ve tespit edilen çocuk ve gençlerin en üst düzeyde yetiştirilmeleri sağlanmalıdır.

Çocuk ve gençlerimizin gelecekte elit sporcu olabileceklerini düşünerek spor faaliyetlerine ilköğretimin ilk yıllarından itibaren hem okullardaki beden eğitimi derslerinde hem de okul dışı etkinliklerde yeterli düzeyde ve aktif bir şekilde katılımlarına olanak sağlanmalıdır.

Spora başlama yaşı branşlar arasında farklılıklar göstermesine rağmen, her çocuğun erken yaşta sporla oyun içinde tanışması, temel sportif özellikleri küçük yaşta kazanması, gelecekte elit sporculuğu tercih edecekler için fiziksel hazırlık ve uygunluk için çok önemlidir.

Çocuklarımızın özellikle olimpik sporları küçük yaşta tanınması, uygun yaşlara geldiklerinde olimpik branşlara yönelmesi, başarılı bir sporculuk kariyeri yakalamak için temelden fiziksel ve zihinsel olarak hazır hale gelmesi gerekmektedir.

Genç neslin aktif spor yapması, sporu tanınması ya da elit sporculuğu seçmesi gelecekte sporu seven, spor kültürüyle yetişmiş bir toplum oluşturulması ve sağlıklı bir nesil yetiştirilmesinde etkin rol üstlenecektir. Böyle bir toplum oluşturmak, hem üst düzey başarıları yakalamak, hem seyirci kültürünü oluşturmak, hem de sağlıklı bir nesil yetiştirmek için önemli bir kazanım olacaktır.

Geniş bir sporcu havuzundan yetenekli sporcuları tespit etmek, elit sporcu sayımızda ciddi bir artış sağlayacak, uluslararası organizasyonlarda daha elit ve başarılı sporcularla katılmamızın önünü açacaktır. Tespit edilecek olan yetenekli sporcu adaylarının en iyi ortamlarda, en kaliteli eğitimcilerle buluşturulması, modern tesislerin yanı sıra en üst düzey bilimsel desteklerle, plan ve program dâhilinde elit sporcular yetiştirilmesi, olimpiyatlarda arzu ettiğimiz başarıları yakalamak için yapılacak en köklü yatırım olacaktır.

POLİTİKALAR

1. Uzman ve nitelikli teknik eleman yetiştirilmesi.

Hedefler

- Mevcut antrenörlük eğitimi sistemini yeniden düzenleyerek, niteliğini arttırmak.
- Yalnızca profesyonel sporculara ve üniversitelerin antrenörlük eğitimi bölümü mezunlarına antrenörlük belgesi vermek.
- Antrenörleri, spor organizasyonu, spor kompleksleri, çocuk gelişimi, beceri öğrenimi, spor sosyolojisi, spor psikolojisi, antrenman planlaması, egzersiz reçetesi, sporda ölçme değerlendirme, vücut sistemleri, hareket analizi, antrenman teorileri, sporcu beslenmesi, anatomi ve spor fizyolojisi gibi konularda bir bütün olarak eğitmek.
- Milli takım antrenörleri için ayrı bir eğitim programı uygulamak.

- Gerek milli takım gerekse kulüplerde antrenörün yanı sıra teknik kadroda kondisyoner, antrenman bilimci, müsabaka analizcisi, spor psikologu ve spor sosyologuna yer verilmesi ile ilgili zorunluluklar getirmek.
- Milli Takım kontenjanından üniversitelerin beden eğitimi ve spor yüksekokullarının çeşitli bölümlerine yerleşen milli sporcuların mezun olduktan sonra antrenör olarak istihdam edilmelerini sağlamak.
- Antrenörlerin güncel gelişmeleri takip etmelerini ve kendilerini geliştirmelerini sağlamak amacıyla belirli aralıklarla yeterlilik sınavları yapmak. Yetersiz olanları bir alt kademeye düşürmek.
- Antrenörlük eğitiminde nicelikten çok niteliğe önem vermek.
- Milli sporcuların uluslararası müsabakalara kulüp antrenörleri ile katılmalarını sağlamak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

2. Ülke genelinde genel sportif yetenek taraması yapılması ve sportif potansiyel haritasının hazırlanması.

Hedefler

- Ülke genelinde uygulanacak standart yetenek tarama modelini oluşturmak.
- Bilimsel yetenek seçimi yöntemlerini kullanarak, çocukların ve gençlerin yetenekli olduğu spor dallarında eğitilmelerini sağlamak.
- Yetenek Tarama Proje Bilim Kurulu oluşturarak, tüm verilerin bu kurul tarafından değerlendirilmesini ve gerekli koordinasyonu sağlamak.
- Kapsamlı ve nitelikli sportif potansiyel haritasının hazırlanması konusundaki çalışmaları yaygınlaştırarak sürdürmek.
- Öncelikli spor branşlarının tespitinde, coğrafi faktörler, tesis alt yapısı, halkın spor kültürü ve taleplerini dikkate alarak pilot bölgeler belirlemek.
- Yurt dışında yaşayan vatandaşların çocuklarına yönelik sportif katılım ve yeteneklerinin tespiti amacıyla gerekli çalışmaları yürütmek.

- Mobil yetenek tarama laboratuvarlarını geliştirmek.
- Eğitim kurumlarında yetenek taramalarını geliştirerek yapmak, her yıl periyodik olarak tekrarlamak ve eğitimcilerin bu süreçte aktif olarak yer almalarını sağlamak.
- Eğitim kurumlarındaki sportif faaliyetleri yeniden düzenleyerek yetenekli sporcuların bireysel gelişimini desteklemek.
- Yetenek seçiminde görev yapacak eğitici ve uzmanların hizmet içi eğitimlerini yaygınlaştırarak devam ettirmek.
- Yetenek taramaları sonucunda elit sporcu olması amacıyla seçilen sporculardan planlanan gelişimi sakatlık veya farklı sebeplerle gsteremeyenlerin yaşayabilecekleri psikolojik sorunların çözümü için uygun şartları sağlamak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Dışışleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, niversiteler, Medya Kuruluşları, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

3. Yüksek performanslı sporcu yetiştirilmesi.

Hedefler

- Coğrafi zellikler ve ihtiyaçlar göz önüne alınarak üst düzey sporcuların yararlandığı kamp eğitim merkezleri tesislerini ülke geneline yaygınlaştırmak.
- Kamp eğitim merkezlerinde sporcuların performans, psiko-sosyal, sağlık, biomekanik, spor hekimliği, antropometrik, beslenme, fizyoterapi vb. ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik donanımları geliştirmek
- Yüksek performanslı sporcuların ve antrenörlerinin maddi destek, malzeme, barınma, ulaşım, beslenme vb. ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik uygulamaları arttırarak devam ettirmek.
- Yetenekli sporcuların eğitim ve sportif çalışmalarını birlikte yürütebilecekleri sistemleri geliştirmek.
- Başarılı sporcuların yükseköğretime girişlerini kolaylaştırıcı tedbirler almak.

- Kamplardan ya da müsabakalardan dolayı eğitim ve öğretimleri aksayan öğrencilere ilave ders ve etüt programları uygulayarak, ailelerin eğitim endişelerini gidermek.
- Uluslararası müsabakalara katılım sağlayacak elit sporcuları yetiştirebilecek ve bu sporcuların müsabakalar döneminde zirve performans düzeylerine ulaşmalarını planlayıp, ülkemize başarılı sonuçlar getirilmesinde büyük pay sahibi olacak antrenörlerin belirlenmesini, yetiştirilmesini ve desteklenmesini sağlamak.
- Elit sporculuğu seçebilecek yetenekli sporcuların burslarla desteklenmesini sağlamak.
- Sporcu Kamp Eğitim merkezlerinde yetenekli sporcuların elit sporculuk için hazırlanmaları amacıyla bu merkezlerin fiziki şartlarının uluslararası standartlara uygun şekilde düzenlenmesini sağlamak.
- Milli takım için seçilen ve kamp eğitim merkezlerine yerleştirilen yetenekli sporcuların sosyal güvence altına alınması için program geliştirmek, bunlara okul ve sporculuk hayatları boyunca maddi imkânlar sağlamak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

4. Başarının ödüllendirilmesi ve teşvik programlarının geliştirilmesi.

Hedefler

- Elit sporcuların uluslararası müsabakalarda başarı hedeflerini yakalayabilmeleri için antrenör, beslenme uzmanı, kondisyoner, masör, spor hekimi, spor psikoloğu gibi destekler sağlamak.
- Sporcular için temel hazırlık dönemlerinde maddi imkânlar, malzeme, tesis ve bilimsel destek imkânları sağlamak.
- Spor federasyonlarına olimpiyatlar ve üst düzey organizasyonlar için maddi destekler ve tesis imkânları sağlamak.
- Ulusal ve uluslararası alanda başarılı olan sporcu, antrenör ve spor kulüplerine teşvik edici ödüller vermek, örnek başarıların topluma duyurulması için projeler geliştirmek

ve teşvik etmek.

- Başarılı sporcu, antrenör, federasyon ve kulüplere sponsor desteği sağlamak, tüm kamu kurum ve kuruluşlarının sponsor olmaları için projeler geliştirmek ve teşvik etmek.

- Sporculuğu sonlanan elit sporcuların spor alanında istihdamlarını kolaylaştırmak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

5.4. SPOER HUKUKU

Bir sosyal faaliyet olan spor, hukukun düzenleme alanı içinde yer almaktadır. Bu itibarla hukuk, sosyal bir olay olan sporu ve spordan kaynaklanan ilişkileri düzenlemektedir.

Sporun toplumlar üzerindeki olumlu veya olumsuz etkileri, bu arada ulaşılmış olduğu ekonomik değerler ve gerek kamu hukukunda gerekse özel hukukta oluşturduğu kurumlar, kurallar ve ihtilaflar, spor hukukunu yeni bir hukuk disiplini olarak ortaya çıkarmıştır.

Anayasa'nın 59 uncu maddesinde; "Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder.

Devlet başarılı sporcuyu korur.

Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz." hükmü yer almıştır.

Anayasa'nın yukarıda belirtilen hükmüne göre spor federasyonlarının yönetimi ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı genel yargı organlarına başvurma yolu kaldırılarak sporun yapısına uygun tahkim yargısı usulü getirilmiştir.

Teorik yaklaşımları, ulusal ve uluslararası teşkilatlanmaları, mevzuatı, yargı kararlarıyla önemli bir disiplin haline gelen spor hukukunu geliştirmek ve etkinliğini arttırmak önem arz etmektedir.

POLİTİKALAR

1. Sporcunun haklarının korunması.

Hedefler

- Sporcu, spor eğitici ve yöneticilerinin spor yarışmalarına katılmaları nedeniyle görevli-izinli sayılmalarına yönelik uygulamayı daha etkin hale getirmek.
- Sportif faaliyetlere katılan sporcuların uğradıkları bedensel zararların tazminine yönelik uygulamalar geliştirmek.
- Sporcularla ilgili sosyal güvenlik işlemlerindeki uygulamaları iyileştirmeye yönelik önerilerde bulunmak.
- Amatör sporcuların sigortalılık sürelerine ilişkin çalışmalar yapmak.
- Üniversitelerin beden eğitimi ve spor eğitimi veren yüksekokulları dışındaki programlarına girmek isteyen başarılı milli sporculara da ek puanlar verilmesi veya özel kontenjanlar ayrılmasına yönelik çalışmalar yapmak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

2. Sporda şiddetin ve düzensizliğin önlenmesi.

Hedefler

- Sporda şiddetin önlenmesi amacıyla sporun etik değerlerini toplumun her kesimine yaymaya yönelik eğitim çalışmaları yapmak.

Bilet satışlarıyla ilgili usul ve esasları yeniden düzenleyerek biletsiz kişilerin

spor alanlarına girişini engellemek, değerinin altında veya üstünde bilet satışı engellemeye yönelik tedbirleri almak.

- Spor alanlarına girişte elektronik bilet uygulamasını başlatmak ve yaygınlaştırmak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu, Medya Kuruluşları, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

5.5 ENGELLİLER VE SPOR

Engellilik, sağlık bakımından anatomik, fizyolojik, zihinsel veya psikolojik nedenlere bağlı olarak ortaya çıkan eksiklik, yetersizlik veya özür nedeni ile yaşa, cinsiyete, sosyal, mesleki ve kültürel durumlara bağlı olarak kişiden beklenen rollerin kısıtlanması veya yerine getirilememesi halidir.

Bundan hareketle spor, engeli olan kişilerin toplum içindeki yerlerini almalarında, topluma katılımlarının ve kaynaşmalarının gerçekleşmesinde, yaşam kalitelerinin yükseltilmesinde en etkin araçlardan birisidir.

Engelli kişilerin doğrudan karşı karşıya kaldıkları sorunların azaltılması, eğitim ve ğretim imkânlarının geliştirilmesi, mesleki rehabilitasyon kapsamında yapılabilecek meslek edindirme çalışmalarının ve içe yerleştirme oranlarının arttırılması, sanat, spor ve rekreatif aktivitelere katılım oranlarının yükseltilmesi önemli görülmektedir.

Doğuştan var olan veya hastalıklara ya da kazalara bağlı olarak ortaya çıkan fiziksel, duysal, zihinsel veya ruhsal bozuklukları ve yetersizlikleri olan kişilerin yaşlarının, cinsiyet ve eğitim seviyesi ile mesleki ve sosyal durumlarının gerektirdiği davranışları mümkün olduğunca etkin bir şekilde yerine getirmelerini ve yeni beceriler kazanmalarını sağlamak amacıyla yapılan çalışmalar kapsamında engelliler sporu ve rehabilitasyonunun kurumlar arası işbirliği içerisinde sürdürülmesi gerekmektedir.

POLİTİKALAR

1. Spor tesislerinin engellilerin erişimine uygun hale getirilmesi.

Hedefler

- Tüm tesisleri farklı engel gruplarının kullanımına uygun hale getirmek sporcu ve seyirci ayrımı yapılmaksızın ulaşılabilir, erişilebilir ve ihtiyaca cevap verilebilir olmasını sağlamak.
- Spor yapmak isteyen engellilere yönelik pozitif ayrımcılığı arttırarak sürdürmek.
- Engelli sporcular için performansla yönelik özel tesislerin sayısını arttırmak.
- Eğitim kurumlarındaki spor tesislerinin engelli ocuk ve gençlere hizmet edebilmesine yönelik gerekli tedbirleri almak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, evre ve şehircilik Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Ykseđđretim

2. Engellilerin sportif performanslarının arttırılmasına yönelik çalışmaların yapılması.

Hedefler

- Engelli sporcuların engellilik düzeyine uygun spor branşlarına yönlendirilmeleri hususundaki çalışmaları yaygınlaştırarak devam ettirmek.
- Engelli sporcu sayısının arttırılması amacıyla spor kulüplerinin engellilere yönelik spor şubesi açmasını teşvik etmek.
- Engelli sporcuların, farklı engeli olan veya engeli olmayan kişilerden kılavuz, refakatçi vb. hususlarda destek almalarını sağlamak.
- Engelli sporlarında yerel ligleri yaygınlaştırmak.
- Engelli sporcuların kamp ve yarışma dönemlerinde engel düzeylerine göre konaklama imkânlarını geliştirerek arttırmak.
- Spor tesisleri inşa edilirken ve kurulu tesislerin mimarisinde engellilerin hareket etmesine ve hizmete erişebilirliklerine ilişkin düzenlemelerin yapılmasını sağlamak.
- Engelli sporcuların sportif performans yönünden gelişim gösterebilmesini sağlamada, görev alacak yeterli donanıma sahip antrenör ve uzman personelin yetişmesini sağlamak.
- Engelli sporcuların yetenek seçimlerine yönelik standart tarama modelleri oluşturmak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

3. Eğitim kurumlarında engellilere yönelik faaliyetlere yer verilmesi.

Hedefler

- Üniversitelerin beden eğitimi ve spor eğitimi veren yüksekokullarında engellilere yönelik spor bölümlerinin sayısının artırılması yönünde çalışmalar yapmak.
- Eğitim kurumlarında engellilerin sportif aktivitelere katılabilmelerini sağlamaya yönelik gerekli tedbirleri almak.
- Engellilerin ailelerini, sporla elde edilebilecek kazanımlar konusunda bilgilendirmek, engellileri spora yönlendirmek için gerekli eğitim çalışmalarını yapmak.
- Engelli sporcular ile engeli olmayan sporcuları bir araya getirerek kaynaştırma çalışmalarını arttırarak sürdürmek.
- Engellileri spora yönlendirmek amacıyla kamu spotları hazırlamak ve sportif başarıların medya aracılığıyla duyurulmasını sağlamak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Medya Kuruluşları, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

4. Engellilerin spor aracılığıyla rehabilitesi.

Hedefler

- Engeli olan öğrencilerin engeline uygun spor aktivitelerine katılabilmeleri için gerekli tedbirleri almak.
- Üniversitelerin beden eğitimi ve spor eğitimi veren yüksekokullarında özel eğitim derslerinin saatini ve sayısını arttırmaya yönelik çalışmalar yapmak.
- Özel eğitim okullarında beden eğitimi ders saatlerini arttırmaya yönelik tedbirler almak.
- Özel eğitim okullarına spor ekipmanları konusunda destek sağlamak.
- Özel eğitim kurumları arası sportif faaliyetleri geliştirme konusunda gerekli çalışmaları yapmak.

- Engellilerin ve ailelerinin rekreatif amaçlı sporları birlikte yapabilmelerine yönelik tedbirleri almak.
- Engellilerin spor branşlarına fiziksel uygunluklarının tespitine yönelik gerekli çalışmaları yapmak.
- Ulusal ve uluslararası alanda başarılar elde eden sporcuların aktif olarak engelli çocuklar ve engelli sporcular ile birlikte olabileceği sportif ve rekreatif organizasyonlar hazırlamak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

5.6. SPOR SAĞLIĞI

Sağlıklı bireylerin yetişmesinde sporun önemli bir yeri vardır. Ancak spor yapan kişilerin gerekli sağlık kontrollerinden geçirilmeden yaptıkları spor aktivitesi bu kişilerin sağlığını bozucu sonuçlar doğurabilir. Bu nedenle, spor öncesi sağlık değerlendirmelerinin yapılması ve sporcuların güvenli bir şekilde spora katılımını sağlamak gerekmektedir.

Çalışmalar ya da yarışmalar sırasında ortaya çıkabilecek yaralanmaların önlenmesi ve kısa süre içerisinde doğru olarak tedavi yoluna gidilmesi, uzun süren uğraşlarla elde edilen performans veya başarıların devamını sağlar.

Spora bağlı ani ölümlerin önlenmesi, spor yaralanmalarının zamanında saptanması ve yaralanmaların önlenmesi için periyodik sporcu sağlık değerlendirmelerinin yapılması gerekmektedir.

POLİTİKALAR

1. Sporcuların sağlıklı bir şekilde spora katılımının sağlanması.

Hedefler

- Spora katılım öncesi sağlık değerlendirmelerine yönelik standartların yükseltilmesi hususunda gerekli çalışmaları yapmak.
- Spora katılım öncesi sağlık değerlendirmelerinin yapılabilmesine yönelik bilgi paylaşımını sağlamak.

- Aile hekimlerinin, sporcu muayeneleri ve sporcu sağlığı konusunda bilgilendirilmelerini sağlamak.
- Üst düzey yetenekli sporcuların, spora özgü performans takibini ve değerlendirmelerini yapmak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Spor Federasyonları, Sivil

Toplum Kuruluşları

2. Spor yaralanmalarının önlenmesi ve tedavisinde gerekli tedbirlerin arttırılması.

Hedefler

- Spor yaralanmalarından korunmak için, spor dallarına özgü koruyucu egzersiz programları konusunda eğitim faaliyetlerini arttırarak bu faaliyetleri devam ettirmek.
- Spor alanlarında sporcuların yaralanması durumunda ilk yardımın yapılmasını sağlamak ve en kısa zamanda sağlık kuruluşuna ulaştırılması yönünde gerekli tedbirleri almak.
- Spor federasyonları sağlık kurullarının etkinliklerini arttırmak yönünde gerekli düzenlemeleri yapmak.
- Spor yaralanmalarının tedavisi ve spora dönüş sürecinde uzman ekiplerden yararlanılması için gerekli tedbirleri almak.
- Eğitim kurumlarında sağlık derslerinde spor yaralanmaları ve sakatlanmalarına yönelik konulara daha fazla yer verilmesi yönünde çalışmalar yapmak.
- Performans sporcularına hizmet veren antrenman sahalarının ve spor yapmak için ortak kullanıma açık spor tesislerinin zeminlerinin uluslararası standartlara uygun olması yönünde gerekli düzenlemeleri yapmak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

3. Sporcu beslenmesi ve dopingle mücadelenin yaygınlaştırılması.

Hedefler

- Sporcuların beslenme durumlarını özel olarak değerlendirmek, geliştirilecek olan özel programların spor diyetisyeni eşliğinde uygulamasını sağlamak.
- Sağlık için spor yapan bireylerle, çocuk ve genç sporcuların destek ürünlerini yanlış kullanmasını engellemek amacıyla eğitim çalışmalarına yaygınlaştırarak devam etmek.
- Dopingle mücadele konusundaki eğitim çalışmalarını yaygınlaştırarak, bu çalışmalara devam etmek ve dopingin zararları konusunda medya aracılığıyla toplumun bilgilendirilmesini sağlamak.
- Sporculara ergojenik yardım konusunda bilgi vermek ve bu alanda yapılacak bilimsel çalışmalara destek sağlamak.
- Ulusal ve uluslararası spor kuruluşları ile uyumlu ve koordineli anti doping önlemleri almak.
- Ulusal ve uluslararası kuruluşlarla akredite olmuş dopingle mücadele ve doping kontrol laboratuvarları kurmak.
- Tüm sporcuları dopingin insan sağlığı üzerinde oluşturduğu olumsuz etkiler konusunda bilinçlendirmek ve dopingle mücadele konularında eğitim faaliyetleri düzenlemek.
- Haksız kazanç ve rekabeti önlemek için dopingle ilgili caydırıcı cezai müeyyideler uygulamak.
- Yasaklı ilaçlar ve diğer maddeler ile ilgili olarak kamuoyunu düzenli olarak bilgilendirmek.
- Dopingle mücadele kapsamında toplumu bilinçlendirmek üzere eğitim faaliyetleri düzenlemek.
- Dopingle mücadeleyle ilgili projeler yapmak ve uygulamak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Medya Kuruluşları, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

5.7. ULUSLARARASIMSPOR ORGANİZASYONLARI VE OLİMPİYATLARI

Olimpiyat Oyunları, olimpik ve paralimpik spor branşlarında dünya şampiyonaları ve diğer uluslararası spor organizasyonlarının sosyal, kültürel, çevresel, ekonomik ve politik boyutları vardır.

Uluslararası spor organizasyonları giderek artan TV yayın hakları ve geliştirilen pazarlama ve sponsorluk stratejileri sayesinde yapıldığı ülkelere artı değer katmaktadır.

Bu organizasyonlara ev sahipliği yapmak, ülkelere maddi gelir elde etmekten öte kazanımlar sağlamaktadır. Ülkenin sporu, sporcusu ve gençliğine, spor tesisi altyapısına, kentin spor dışındaki genel altyapısının ıslahına, ülke ekonomisine, ihracatına, ülkeye yönelen yabancı yatırıma ve ülkenin dünyadaki imaj ve prestijine büyük katkılar sağlamaktadır.

Olimpiyatlara ev sahipliği yapacak kentin seçiminde; proje fizibilitesi ve yeterliliği, proje içinde yer alan unsurların lojistik açıdan konumu, proje finansmanı, projenin sosyal ve kültürel boyutu, çevresel boyutu, kentin ve ülkenin telekomünikasyon altyapısı, coğrafi konum, oyunların önerdiği takvim ve iklim koşulları, konaklama imkânları, güvenlik planı, sağlık planı, ulaşım planları, halk desteğinin seviyesi, ülkenin uluslararası sportif ve diğer organizasyon kapasite ve deneyimi, spor geleneği, devlet desteğinin boyutu gibi kriterler göz önünde bulundurulmaktadır.

Bu kriterler açısından İstanbul eşsiz imkânlar sunmakta, eksiklikler de hızla giderilmektedir.

Üç imparatorluğa başkentlik yapmış, çeşitli din ve etnik kökenden insanların uyum içerisinde yaşadığı, asırlardır bir “metropol” niteliği taşımış İstanbul’un tarihi ve kültürel zenginliği aday olan diğer kentlere göre tartışmasız en üst seviyededir. Kültürlerin ve medeniyetlerin buluştuğu bu kent, coğrafi anlamda iki kıta üzerinde bulunan, Asya ile Avrupa, doğu ile batı arasındaki bir “köprü” olma niteliğini taşıyan tek kenttir.

Genç bir nüfusa sahip olan Türkiye’nin, Olimpiyatlara aday olmasının sebebi sadece Olimpiyatlar marifetiyle sağlanacak maddi ve ekonomik kazançlar değil, aynı zamanda sporcusu nesiller yetiştirmektir.

Türkiye’nin temsil edildiği bölgede hiç olimpiyat düzenlenmediği gibi, bugüne kadar hiçbir Müslüman toplum tarafından da düzenlenmemiştir. Din, dil, ırk, cinsiyet ayrımı yapılmaksızın spor vasıtasıyla dünya gençlerinin eğitimi, geliştirilmesi, kardeşlik, dostluk, karşılıklı anlayış ile dayanışmanın ve nihayet barışın sağlanmasını amaçlayan bir felsefe, bir yaşam tarzı olan olimpiyat oyunlarının Müslüman bir toplumda da düzenlenebilme şansını tanıyan tek aday kent İstanbul’dur.

Gerçekleşen yatırımlar ve organizasyon gücü doğrultusunda Türkiye son yıllarda dünya sporunun en büyük organizasyonları olan, 2005 İstanbul UEFA Şampiyonlar Ligi Finali, 2005 İzmir Dünya Üniversitelerarası Yaz Oyunları (Universiade), 2007 Trabzon

Karadeniz Oyunları, 2011 Dünya Basketbol Şampiyonası, 2011 Erzurum Dünya

Üniversitelerarası Kış Oyunları, 2011 Trabzon Avrupa Gençlik Olimpik Oyunları (EYOF),

2011 İstanbul WTA Kadın Tenis Şampiyonası, 2012 İstanbul Dünya Salon Atletizm Şampiyonası gibi çok önemli spor organizasyonlarının da içinde bulunduğu toplam 251 uluslararası organizasyona 2002-2012 yılları arasında ev sahipliği yapmıştır.

Bundan sonra da bu tür büyük sportif organizasyonların yapılması yönündeki çalışmalar sürdürülecektir.

POLİTİKALAR

1. İstanbul'un olimpiyat ve paralimpik oyunlarına adaylığıyla ilgili çalışmaların yürütülmesi.

Hedefler

- İstanbul'un olimpiyat ve paralimpik oyunları adaylık sürecinde yapılan resmi ya da resmi olmayan tüm uluslararası lobi ve tanıtım faaliyetlerini devam ettirmek.
- Olimpiyatların İstanbul'da yapılması için kampanyalara başlamak ve yetkili tüm spor otoritelerinin sürece katılımını sağlamak.
- Medya aracılığıyla halkta olimpizm ruhunu oluşturmak.
- Eğitim ve öğretim kurumlarında olimpizm felsefesinin yanı sıra İstanbul Olimpiyat ve Paralimpik Oyunlarının önemini vurgulayıcı eğitim çalışmalarına ağırlık vermek.
- İstanbul'da olimpiyat ve paralimpik oyunlarının düzenlenmesi için gerekli olan alt yapı ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla gerekli çalışmaları yapmak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul Valiliği, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Medya Kuruluşları, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

2. Uluslararası spor organizasyonlarının ülke genelinde yapılmasına ilişkin çalışmaların sürdürülmesi.

Hedefler

- Uluslararası spor organizasyonlarına aday olunmadan önce sporla ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon kurmak ve bu organizasyonların en az maliyetle yapılabilmelerine ilişkin uygulamalar geliştirmek.
- Uluslararası spor organizasyonlarının uygun alt yapıya sahip illerde yapılmasına yönelik çalışmaları sürdürmek.
- Ülkemizde farklı spor branşlarında uluslararası organizasyonlar düzenlenmesini sağlamak.
- Uluslararası organizasyonların düzenlenmesi amacıyla yapılan spor tesislerinin organizasyonların sonrasında da verimli kullanılmasını sağlamak üzere projeler geliştirmek.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Yerel Yönetimler, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

3. Olimpiyatlar ve uluslararası spor organizasyonlarına katılım ve başarıda sporcuların en üst düzeyde performansa ulaşmasını sağlayacak yapının oluşturulması.

Hedefler

- Belli branşlarda yoğunlaşmak yerine olimpiyatlar ve uluslararası spor organizasyonlarında yer alan tüm branşlarda sporcu yetiştirmek.
- Olimpiyatlar ve uluslararası spor organizasyonları için hazırlık çalışmalarını belli dönemlerle sınırlamayıp kesintisiz bir sürece dönüştürmek.
- Sporda gelişmiş ülkelerde olduğu gibi antrenman ve bilimsel destek verilebilecek modern ve geniş imkânlarla hazırlanacak olimpiyat hazırlık merkezleri ve yüksek performans laboratuvarları kurmak.
- Olimpiyat hazırlık merkezlerinde çalışacak teknik ve idari kadroyu deneyimli ve eğitilmiş kişiler arasından oluşturmak.
- Olimpiyat hazırlık kamplarında antrenmanların yanı sıra kültürel ve sosyal etkinlikler düzenlemek.
- Özellikle bireysel sporlarda olimpiyat kadrosuna seçilen sporcuların kendi kulüp antrenörüyle birlikte hazırlık kamplarına ve müsabakalara katılmalarını sağlamak.

- Olimpiyat hazırlık kamplarında ve müsabakalarda sporculara psikolojik ve sosyal destek sağlamak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi, Türkiye Milli Paralimpik Komitesi, Spor Federasyonları

4.Sporda gönüllülük sisteminin oluşturulması.

Hedefler

- Gönüllülük sistemine ilişkin projelerin yurt çapına yayılmasını sağlamak ve gençler arasında gönüllü ekipleri oluşturmak.
- Yöneticileri ve eski sporcuları, gönüllülük sistemine dâhil etmek.
- Gençlik kamplarında, sportif organizasyonlara ilişkin gönüllülük eğitimi vermek ve bu eğitimlere katılan gönüllülere ilişkin bilgilerin kayıt altına alınmasını sağlamak.
- Sportif organizasyonlarda görev alacak gönüllülere ilişkin veri tabanı oluşturmak.
- Gönüllü sisteminde yer alan vatandaşların gençlik ve spor hizmet ve faaliyetlerinden öncelikli olarak yararlandırılmasını sağlamak.

Paydaşlar

Gençlik ve Spor Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler, Yerel Yönetimler, Spor Federasyonları, Sivil Toplum Kuruluşları

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA